

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

2008

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

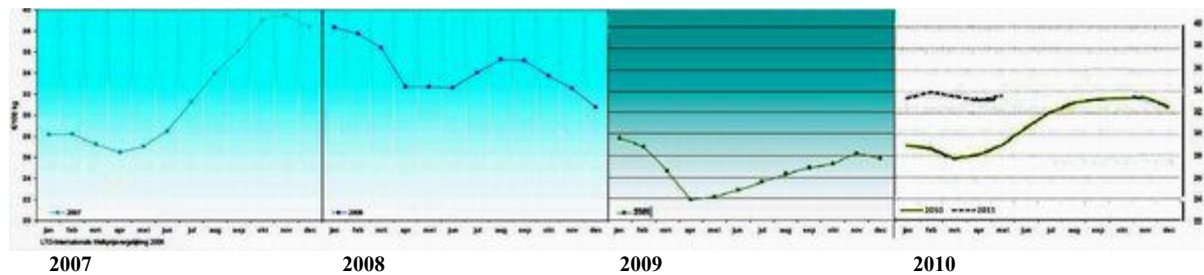
2008			460
2008-01-03	LC	_PZ. Koopstra: ‘Grote zuivelbedrijven kunnen vrije markt aan’	
2008-01-19	DvhN	NVM: Landbouwgrond fors duurder door toenemende vraag	nw
2008-03-12	PZC	Zeeland: Helft melkveehouders wil groeien	
2008-03-13	DvhN	Quotum mag 2,5 pct groeien, boeren willen nog meer	nw
2008-03-26	DvhN	Bouwkoorts boeren – door hoge melkprijs en afschaffen melkquotum	nw
2008-04-10	NvhN	Friesland Foods en Campina fuseren	nw
2008-04-18	LC	Kijkje naar gezondheid van Europese landbouw	nw
2008-04-26	LC	Melkprijs scherp gedaald	nw
2008-05-22	PZC	Nederlandse boeren 39,0 miljoen euro overschrijding quotum.	nw
2008-05-27	DvhN	Deel EU landen willen meer melk gaan produceren – Duitsland tegen	nw
2008-05-28	DnhN	Boeren DDB houden hun melk vast voor betere prijs	
2008-05-28	LC	N. Hylkema: Het is wennen aan de vrije markt	nw
2008-05-29	LC	Historisch melkprotest van veehouders	nw
2008-06-02	LC	Acties: Boeren zwichten voor ‘dreiging’ met geweld	nw
2008-06-03	DvhN	Acties: DDB voor hogere melkprijs gaan door	nw
2008-06-03	DvhN	DDG. Hoop en jaloezie over Duitse collega's	nw
2008-06-03	LC	FF: Melkschap in supermarkt in paar dagen weer gevuld	nw
2008-06-04	LC	'Eerlijke' melkprijs bestaat niet op vrije markt	nw
2008-06-04	LC	Commentaar op DDB acties: Markt regeert ook de boeren	nw
2008-06-05	LC	DDB boeren stoppen alle zuivelacties	nw
2008-06-12	LC	Koe en landschap dupe van megastal – voorzitter PvdD	nw
2008-06-13	DvhN	Dirk Strijker: Paraplu	
2008-06-13	LC	Friesland Foods wil verbod op blokkades	nw
2008-06-18		'EU bindt melkveehouder handen op de rug'	
2008-06-19	LC	Agrocentrum is megastal in het kwadraat	nw

2008-06-21	LC	Rechter: Verbod op zuivelblokkades DDB-leden	nw
2008-06-26	LC	Twintig jaar vechten tegen de Europese moloch – SLOM-regeling	
2008-07-10	DvhN	Zuivelboer heeft last van VS-rivalen	
2008-07-23	LC	NVM: Grondprijs in Friesland stabiliseert	nw
2008-08-05	LC	Groei Europese zuivel blijft achter	nw
2008-10-10	LC	Knipsel: Melkprijs Friesland Foods stabiel 2007 op 37,07 (2006 30,84)	nw
2008-11-05	LC	Boeren in een grimmige tijd	nw
2008-11-21	LC	Vetcorrectie oud instrument EU	nw
2008-11-21	PZC	Vijf vragen over melkquotum aan melkveehouder Cristiaan Francke	
2008-12-01	LC	Boeren Friesland Foods goed af dit jaar	nw
2008-12-11	LC	Knipsel: DDB weigert betaling claim FF. van 1 mln/ euro.	nw
2008-12-18	LC	<u>Fusie Friesland-Foods en Campina ook goedgekeurd door Europeanen</u>	nw

2008

LTO schommeling melkprijs

opnieuw maken

Leeuwarder Courant, 2008-01-03

PZ.: ‘Grote zuivelbedrijven kunnen vrije markt aan’¹

DEN HAAG - De gedachte dat grote industriële zuivelverwerkers falen in een geliberaliseerde markt is gevaarlijk. Dat zei voor zitter Geert Koopstra vandaag in zijn nieuwjaarstoespraak voor het *Productschap Zuivel*. Koopstra doelde op de late prijsverhogingen bij de grote zuivelcoöperaties na de exploderende melkprijzen op de wereldmarkten.

Die late reactie leidde ertoe, dat boeren vorig jaar vertrokken bij *Friesland Foods* en *Campina* omdat kleinere spelers op de markt eerder hoge prijzen voor hun melk konden bieden. De PZ voorzitter vindt die ontwikkeling gevaarlijk omdat het veel opgebouwde waarden en investeringen in de zuivelsector in de waagschaal stelt.

Koopstra vindt de fusie van deze twee zuivelconcerns een goede stap om die waarden en investeringen nog verder uit te breiden. „De Nederlandse zuivel heeft wereldwijd een toonaangevende positie opgebouwd. In de liberaliserende en groeiende markt liggen grote kansen voor een verdere ontwikkeling. De aangekondigde fusie is een logische stap om optimaal op de kansen in te spelen.”

Koopstra waarschuwde voor de risico's en kosten van nieuwe uitbraken van dierziekten. Preventie en bestrijding van de ziekten liggen vaak buiten de macht van bedrijven en de zuivelsector, zei hij. Dat ontheft die sector niet van de plicht zelf alles in het werk stellen om ziekten aan te pakken, aldus Koopstra. Het PZ gaat in ieder geval helpen de ziekten salmonella en paratuberculose aan te pakken en heeft daarvoor geld beschikbaar gesteld.

Dagblad vh Noorden 2008-01-19

Landbouwgrond fors duurder door toenemende vraag

NIEUWEGEIN De vraag naar landbouwgrond is zo groot dat de prijs per hectare explosief is gestegen. Tienduizend vierkante meter kostte afgelopen jaar gemiddeld 36.500 euro, 26 procent meer dan in 2006.

Dat blijkt uit de jaarcijfers over 2007 die makelaarsvereniging NVM Agrarisch & Landelijk gisteren presenteerde. Volgens de NVM neemt de vraag naar landbouwgrond toe, omdat boe-

¹ Volledige tekst http://productschapzuivel.nl/pz/productschap/Nieuwjaarsrede/Nieuwjaarsrede_2008.pdf

ren meer ruimte willen om uit te breiden en projectontwikkelaars azen op grond voor toekomstige woningbouw.

Volgens de makelaars in de agrarische sector zijn de regionale verschillen groot. Zo betalen liefhebbers in de regio's west en oost 40.000 euro voor een hectare en kost die in het noorden 26.000 euro. De prijsstijging in het zuiden was afgelopen jaar met 2,7 procent relatief het laagst. Maar met een grondprijs van gemiddeld 37.000 euro per hectare zijn de akkers nog steeds geliefd onder boeren en projectontwikkelaars.

De vraag naar buitenruimte heeft ook invloed op de prijs van woonboerderijen. Een koper moet gemiddeld 524.172 euro neerleggen voor zijn stulpje op het platteland, dat is 4,8 procent meer dan een jaar geleden. Daarmee is de prijsstijging van woonboerderijen sterker dan die van de totale woningmarkt. (GPD)

Leeuwarder Courant 2008-02-14

Boete €1,5 miljoen voor opgestapte boeren

HOOGEVEEN - DOC Kaas heeft terecht €1.5 miljoen ingehouden op het melkgeld van honderd boeren. De boeren vertrokken eind vorig jaar plotsklaps bij de coöperatieve kaasfabriek in Hoogeveen. Ze konden bij een andere afnemer meer beuren voor hun melk. De Asser rechtbank stelde DOC Kaas in een door de boeren aangespannen kort geding in het gelijk. Volgens de zuivelverwerker hebben de boeren de coöperatie forse schade toegebracht door te laat te melden dat ze hun melkleverantie stopten. De coöperatie legde de vertrekkende boeren daarom een boete op van €1.5 miljoen. Dat hield DOC Kaas in op de uitbetaling over december.

Dat is de betrokken boeren rauw op het dak gevallen. Ze stapten daarom naar de rechter om de inhouding van het melkgeld aan te vechten. De rechter besliste in hun nadeel. Volgens hem heeft de kaasfabriek een schade geleden door het plotselinge vertrek van de boeren, die groter is dan de boete die hen in rekening wordt gebracht.

De boeren waren verrast door de uitspraak van de rechter. Hun advocaat kondigde aan zich niet neer te leggen bij rechtbankbesluit. Hij wil een bodemprocedure starten om klaarheid in de zaak te brengen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 2008-03-12

Helft melkveehouders wil groeien

Economie, melkprijs en gunstige regels helpen toekomst zonnig inzien.

(door Melita Lanting)

ZIERIKZEE - De helft van de melkveehouders op Schouwen-Duiveland loopt rond met uitbreidingsplannen of is al aan het (ver)bouwen. Een wat gunstiger economisch tij, stij-

ging van de melkprijs en het geleidelijk verruimen van de regeling voor het melkquotum zorgen er voor dat de boeren weer vooruit durven kijken. „Voor alle bedrijven geldt dat er iets meer financiële ruimte komt”, zegt Bram den Hollander van de ZLTO. „En als de markt wat beter wordt slaan ze hun slag.”

Ongeveer de helft van de 25 melkveehouders op het eiland Schouwen-Duiveland is van plan zijn bedrijf te vergroten. Vaak gaat het om uitbreiding tot 200 koeien.

Op Schouwen-Duiveland wonen en werken ongeveer 25 melkveehouders. Veel van deze boeren komen van elders en zijn in hun vorige woonplaats uitgekocht. Die boeren zijn hier een nieuw bedrijf begonnen. „Op Schouwen-Duiveland zitten dan ook ondernemers die echt door willen. Anders waren ze niet naar hier gekomen. Als ze al wat ouder zijn hebben ze een bedrijfsopvolger of ze zijn nog jong.” Een van de boeren die inmiddels aan het bouwen is, is William van Balkom uit Kerkverve. Achter zijn huidige bedrijf wordt momenteel een nieuwe stal gebouwd. In mei moet de nieuwe stal klaar zijn. „Ik melk nu 72 koeien en straks moeten dat er 200 zijn.” Daarmee wordt Van Balkom een van de grote bedrijven op Schouwen-Duiveland. „Tweehonderd koeien is de grens die veel boeren trekken. Dat kan je meestal nog wel in je eentje af”, zegt Den Hollander.

Of dat ook voor Van Balkom geldt kan hij nog niet zeggen. Aan de automatisering zal het in ieder geval niet liggen: hij gaat straks met drie melkrobots werken. De groei naar 200 koeien zal bij Van Balkom noodgedwongen geleidelijk gaan. „Het is lastig om momenteel aan koeien te komen.” Dit wordt bevestigd door de ZLTO. „Vroeger exporteerden we koeien, tegenwoordig moeten we bijna importeren”, zegt Den Hollander. Blauwtong en een grote vraag naar melkkoeien in Oost-Europa zorgen voor krapte op de markt.

Schouwen-Duiveland is niet de enige regio in Zeeland waar melkveehouders uitbreiden. Ook in Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Beveland zijn veel plannen.

Dagblad vh Noorden 2008-03-13

Boeren willen nog groter quotum

Brussel heeft plan voor verhoging quotum met 2,5 pct.

Door Ruurd Ubels

BRUSSEL/DEN HAAG. – Het besluit gisteren van het Europees parlement om het melkquotum voor volgend jaar bovenop de eerder afgesproken 0,5 procent te verhogen met twee procent, is nog slechts een advies aan de Europese Commissie. Maar er bestaat in Brussel weinig twijfel dat het dagelijks bestuur van de EU dit zal overnemen.

Met een groter melkquotum kunnen Europese melkveehouders immers inspringen op de wereldwijd groeïende vraag naar zuivelproducten, een toename die vooral het gevolg is van de welvaartsgroei in China en India.

VVD-Europarlementariër Jan Mulder pleitte gisteren voor een vergroting van het quotum met niet twee, maar drie procent. Toen de EU in 1984 de beperking oplegde, was er sprake van overproductie. niaar die tijd ligt achter ons. Mulder: „Omdat in Azië de zuivelmarkt zich ook

de komende jaren stormachtig zal ontwikkelen, is er alle ruimte voor een verdere uitbreiding van de productie.”

Een uitbreiding met minimaal drie procent kan de Nederlandse melkveehouderij makkelijk vullen, zegt de Europarlementariër. „Nu onze agrariërs deze mogelijkheid niet krijgen, zullen boeren uit Australië, Nieuw-Zeeland en de VS in Azië de plek innemen die onze hadden kunnen vullen.”

Vorig jaar verhoogde Brussel het melkquotum voor 2008 met twee procent. Land- en tuinbouworganisatie LTO Nederland vindt Het „bijzonder zuinig” en „een forse tegenvaller” dat de verhoging voor 2009 opnieuw is vastgesteld op twee procent en dat voor de jaren daarna zelfs een kleinere groei in het verschiets ligt. „De wereldmarkt laat een grotere verhoging van het quotum toe. Bovendien zijn er EU-landen die het huidige quotum niet volmelken”, aldus LTO-woordvoerder Jack Luiten.

Volgens Luiten en Europarlementariër Mulder houden Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk en Finland een forsere verhoging tegen. Veel melkveehouderijen in deze landen zijn niet of nauwelijks rendabel omdat ze zijn gevestigd in onherbergzame streken, zoals de Alpen. Deze boeren vrezen dat een forsere verhoging van het melkquotum leidt tot prijsdaling op de wereldmarkt. Dat brengt hun voortbestaan in gevaar.

Europarlementariër Mulder heeft overigens nog een reden om het melkquotum nu wat forser op te schroeven. „Een meerderheid van de EU-lidstaten wil in 2015 de zuivelproductie vrij geven. Om de zuivelmarkten straks zacht te laten landen, is het dus verstandig om de quota nu al jaarlijks steeds verder te verhogen.” (GPD)

Dagblad vh Noorden 2008-03-26

Bouwkoorts onder boeren

- Boeren lopen vooruit op afschaffen melkquotum
- Hoge melkprijs leidt tot investeringen

[Door Martin Vlaanderen]

ASSEN/KOEKANGE – Meer koeien, meer melk, meer stallen. Er is sprake van een ware bouwkoorts onder melkveehouders in Drenthe en Groningen.

Financieel adviseur Jan Hamming van het Food en Agriteam van de Rabobank zegt dat veel boerenbedrijven nu forse stappen zetten. „De melkprijs is gestegen, dat verbetert het perspectief” En omdat het melkquotum waarschijnlijk wordt losgelaten investeren boeren nu in stenen, daken en beton. Voorheen is vooral geïnvesteerd in melkquotum. Veel stallen staan nu vol.”

De veehouders rekenen op afschaffing van het productiebeperkende melkquotum rond 2014 en willen voor die tijd hun zaakjes op orde hebben. „Als het quotum eraf gaat, kunnen we onbeperkt produceren voor Azië.” Vandaar dat hypotheeklen nu fors worden verhoogd voor nieuwbouw of uitbreiding van stallen.

In april begin ik met de uitbreiding en verbouw van de ligboxenstal en komt er een melkrobot bij”, zegt melkveehouder Rudi Hooch Antink uit Koekange. „Door voortgaande mechanisering kan je als boer meer koeien in je eentje aan. Ik zit nu op 700.000 kilo melk per jaar en

straks op 1.3 tot 1.4 miljoen. Een verdubbeling dus. Ik heb nu 75 tot 80 koeien. Dat worden er 130 tot 140”.

Collega Wout Graveland in Koekange zit al volop in de vernieuwbouw van zijn stal. Ook hij ziet de toekomst zonnig tegemoet. „Door landen als China en India zal de vraag naar zuivel alleen maar toenemen. Wij willen voorzien in die vraag.” Ook in Ruinerwold wordt een nieuwe en enorme boerderij gebouwd. In Garminge stort veehouder Jaap Boer beton voor een nieuwe, biologische boerderij met 200 koeien. Even verderop, in Barger-Compascuum, wordt de laatste hand gelegd aan een nieuwe boerderij van buitenformaat, die met 80 hectare weidegrond ruimte moet bieden aan 250 koeien.

Dagblad vh Noorden 2008-04-10

ACHTERGROND ■ FRIESLAND FOODS EN CAMPINA FUSEREN²

Eén Nederlandse vuist in zuivelwereld

Strijd om plek in supermarktschap gaat gewoon door

Friesland Foods en Campina lanceren vandaag hun voorstel om een fusie aan te gaan en samen de grootste zuivelcoöperatie ter wereld te vormen. Het betekent één concurrent minder op het supermarktschap, maar de sterkere positie van het Nederlandse concern ten opzichte van Nestlé en Danone kan gunstig uitpakken voor de consument.

Door Nico Hylkema

LEEUWARDEN In het zuivelschap van de gemiddelde supermarkt zijn *Friesche Vlag* van *Friesland Foods* en *Campina* de overheersende merken. Daarnaast vinden we nog de specialiteiten van de twee private ondernemingen Danone en Nestlé en een enkele nichespeler met bijvoorbeeld Boerderijyoghurt. En natuurlijk de huismerken. Dat zal wel enigszins veranderen na de fusie.

Bij de aankondiging van de fusie werd direct al vastgesteld dat de merken waarmee de twee zuivelreuzen nu de klant bedienen, gewoon blijven bestaan. Ze blijven er dus gewoon, de Optimels, de koffiemelk van Friesche Vlag en Frico Kaas. Voorlopig in ieder geval.

Want het is natuurlijk heel goed voorstelbaar dat gelijke producten van beide straks onder een nieuwe naam in het schap komen. Neem bijvoorbeeld de melk van beide ondernemingen. Friesche Vlag steelt de show met 'weidemelk', en Campina met melk waarvan de vetzuren 'gezonder' zijn.

Nu is merkmelk voor het huidige Friesland Foods bijkans een nichemarkt. De bulk van melk gaat als huismerk over de toonbank. Dat geldt in iets mindere mate voor Campina. Miljoenen uitgeven om de melk van gezonde samenstelling in de markt te zetten, laat een onderneming niet zomaar verdampen. Bovendien biedt Campina onderscheidende melk.

Het is zeer waarschijnlijk dat straks een speciale melk van *Friesland Campina* in de schappen ligt, die alle trekken heeft van de huidige Campina-melk. Campina claimt immers ook dat de

2 In deze MAP is verder geen extra aandacht over deze fusie – zie op de site bij Friesland-Foods (FF) Campina
Friesland-Campina en.....Arla (ZHN.)

melk 'weidemelk' is. Maar de meeste bijzondere producten houden hun oude vertrouwde naam, zoals Breaker van Friesland Foods bijvoorbeeld. Hoogruit zal het logo van Friesland Foods veranderen in een Friesland Campina-logo.

Bij de aankondiging van de fusie spraken enkele supermarktketens de vrees uit dat de marktmacht van Friesland Campina te groot zou worden en de prijzen sterk zouden stijgen. Die angst is verstomd. Dus zijn de supers ofwel gerustgesteld door voorbereiders van de fusie of ze hebben nog even nagedacht.

Immers, het overgrote deel van de dagverse zuivel gaat als huismerk de winkel uit. En daar blijft concurrentie mogelijk.

Friesland Campina zal straks net zo hard moeten vechten voor het aandeel in de huismerken als dat nu het geval is. Zitten ze te hoog in de boom, dan halen de supers de melk uit Duitsland of België, zoals ze nu ook al doen.

Overzichtelijker zal het wel worden. Waar nu Friesche Vlag en Campina met elkaar wedijveren om schapruimte, zal die strijd met Friesland Campina voorbij zijn. Winst voor de supers, die minder schapruimte hoeven in te ruimen en voor de consument, die de oude vertrouwde producten nu gewoon bij elkaar ziet staan. Nieuwe producten zullen gewoon onder een nieuwe naam in de winkel komen.

In mei moet de fusie helemaal rond zijn. Alleen de Nederlands Mededingingsautoriteit of de Europese tegenhanger kunnen nog roet in het eten gooien. Vooralsnog staan de signalen alle op groen. (GPD)

Leeuwarder Courant 2008-04-18

Kijkje naar gezondheid van Europese landbouw

Een kijkje hoe gezond de Europese landbouw nu is. Zo vertaalde eurocommissaris Mariann Fischer Boel begin dit jaar de zogenoemde Health Check van het Europese landbouwbeleid. Dus geen ingrijpende veranderingen, hetgeen wat anders is natuurlijk dan geen veranderingen.

NICO HYLKEMA LC REDACTEUR

De hervorming van het land bouwbeleid, zoals die in 2000 werd ingezet, moet uiteindelijk onder een heel ander gesternte plaats vinden, dan toen werd gedacht. In dat jaar werd ook de zuivel onder handen genomen. Nadat akkerbouwers al de zweep van de vrije markt hadden leren kennen, zouden ook de melkveehouders de wereldmarkt als leidraad krijgen.

De gevolgen zo leek het tijdens de vorige eurocommissaris Franz Fischler zouden niet mals zijn. Als de exportsteun zou wegvallen en importheffingen zouden worden afgebouwd, zou de melkprijs voor boeren terugvallen tot zo'n 26 cent. Toen schommelde de prijs nog rond de 34 cent.

Om de pijn te verzachten beloofde Fischler een tegemoetkoming van ongeveer 60 procent van die prijsdaling. Om precies te zijn 3.5 cent. Een gemiddelde Nederlands boer kreeg daardoor uiteindelijk €17.000. Met uitschieters naar €40.000 voor de grote jongens.

Vorig jaar werd, om tegemoet te komen aan de eisen van de wereldhandlesorganisatie, de premie samen met subsidies als voor maïs en schapen losgekoppeld van de productie. En die premie, berekend per hectare, is vooral gebaseerd op het melkquotum van april 2005.

Dat een dergelijke inkomenssteun niet voor altijd zou blijven bestaan, was voor de kenners al snel duidelijk. Want enkele jaren geleden spraken de Europese landbouwministers ook af, dat de landbouwuitgaven tot 2013 niet mochten stijgen. Dat terwyl duidelijk was dat de toetreding van nieuwe lidstaten geld zou kosten.

Daarin was voorzien door jaarlijks een nader vast te stellen percentage aan zogeheten modulatie van de premie af te trekken. Te beginnen met 5 procent voor plattelandsontwikkeling. Nederland is daar nooit zo gelukkig mee geweest, want plattelandsontwikkeling gaat altijd gepaard niet een bijdrage van de betreffende lidstaten.

De jaren dat ministers als Gerrit Zalm feitelijk pleitbezorgers waren van afschaffing van alle landbouwsubsidies, liggen niet ver achter ons. Maar inmiddels heeft minister president Jan Peter Balkenende de boeren beloofd in elk geval niet te zullen tornen aan de afspraken tot 2013.

Wel vindt het kabinet dat de komende jaren de steun steeds meer afhankelijk zal moeten zijn van diensten op het gebied van landschap, natuur en biodiversiteit. Daarvoor mag wel een extra modulatie toegepast worden, oplopend tot 13 procent.

Inmiddels is gebleken dat de genoemde compensatie enigszins voorbarig is geweest. De melkprijs is niet ander de 30 cent gezakt en sinds vorig jaar zelfs ver boven de 40 cent gestegen. Hoewel daarmee de feitelijke rechtvaardiging van de inkomenssteun is weggevallen, willen de lidstaten om diverse redenen niet tornen aan de gemaakte afspraken.

Boeren roepen dat de steun boerengeld is, hetgeen niet mag worden aangewend voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling. Want nu er weer wat te verdienen valt, willen zij geen millimeter land meer kwijt en liefst zouden ze bestaande natuurgebieden inperken, zodat die niet meer als een beperkende factor voor omliggende veehouderijen fungeren.

Tot nog toe maakt deze roep nog niet zo verschrikkelijk veel indruk. Te meer omdat de Nederlandse landbouw de facto geen rol speelt in de voedselschaarste die de prijzen van voedsel hoog opstuwet. De Parmaham die Italië van onze varkens maakt, draagt niet bij aan de voeding van bevolking van ontwikkelingslanden. En de zuivel exporteert vooral kaas naar Duitsland.

Leeuwarder Courant 2008-04-26

Melkprijs scherp gedaald

LEEUWARDEN - De melkprijs voor boeren is sinds december vorig jaar sterk gedaald. De prijzen stegen vorig jaar razendsnel naar een recordniveau van rond de 45 eurocent per liter. In december zette een scherpe daling in, die inmiddels de hele stijging van vorig jaar bijna teniet heeft gedaan. Oorzaak is de scherpe daling van de noteringen op de wereldmarkt.

Zuivelcoöperatie DOC Kaas in Hoogeveen betaalt boeren inmiddels een prijs rond de 30 cent. *Friesland Foods* voerde in december al een forse correctie van bijna 4 cent door en kwam daardoor uit op een prijs van 37 cent.

Woordvoerder Rob van Dongen wil niet zeggen of ook *Friesland Foods* de prijs volgende maand zal laten zakken.³

3 Knipsel 1998-05-05: prijs zou zakken naar 35,08 (ZHN.)

LTO-melkveehouders-voorzitter Siem-jan Schenk bevestigt de daling. Hij tekent erbij aan, dat die geheel volgens de voor spelling is. Door de liberalisering van de zuivelmarkt voelen boeren nu direct de ontwikkeling op de wereldmarkt. „Het kan net zo snel omhoog, als het nu weer naar beneden gaat.”

Volgens de melkprijsclub *Dutch Dairymen Board* (DDB) komt de prijsdaling voort uit de verruiming van het melkquotum dit jaar. Daardoor zou er een overschot zijn ontstaan. Volgens Schenk is dat onjuist. „Er is helemaal niet meer gemolken. Dit zijn ontwikkelingen op de wereldmarkt, waar Nederland niets aan kan doen.”

Schenk verwacht wel dat de prijs over het hele jaar op een redelijk niveau blijft. De vraag is eind vorig jaar na de superhoge prijzen op de wereldmarkt sterk gedaald door vraaguitval. Handelaren hebben afgehaakt toen de prijs voor melkpoeder vorig jaar augustus op het hoogste niveau was. Daardoor zakte de prijs ineen. De verwachting is op termijn de prijs structureel hoger zal zijn dan de afgelopen jaren het geval was.

LC 2008-05-05

Boeren Friesland Foods en Campina gaan akkoord met zuivelfusie.

De mededingingsautoriteit in Brussel – Nelie Smit Croes – moet nog wel goedkeuring verlenen.

LC 2008-05-22

Melkquota in 2007/'08 voor 39,9 mln euro overschreden

Groot aantal landen EU wil meer melk gaan produceren

Alleen Duitsland en Oostenrijk liggen dwars

Door de redactie buitenland

MARIBOR. – Veel EU-landen willen de melkproductie de komende jaren verder verhogen dan de 1 procent per jaar die de Europese Commissie vorige week heeft voorgesteld.

Dat bleek maandag bij informeel beraad van ministers van landbouw van de EU-landen in Slovenië. Een besluit, dat is gepland voor november, is belangrijk voor Nederland, waar 22.000 melkveehouders zijn gevestigd.

Minister Gerda Verburg (landbouw) wil graag 2 á 3 procent meer melkproductie per jaar: „De 1 procent extra die de Europese Commissie voorstelt is amper genoeg voor de Europese monden”, zei ze. „En dat terwijl de vraag groeit uit China en andere opkomende landen.”

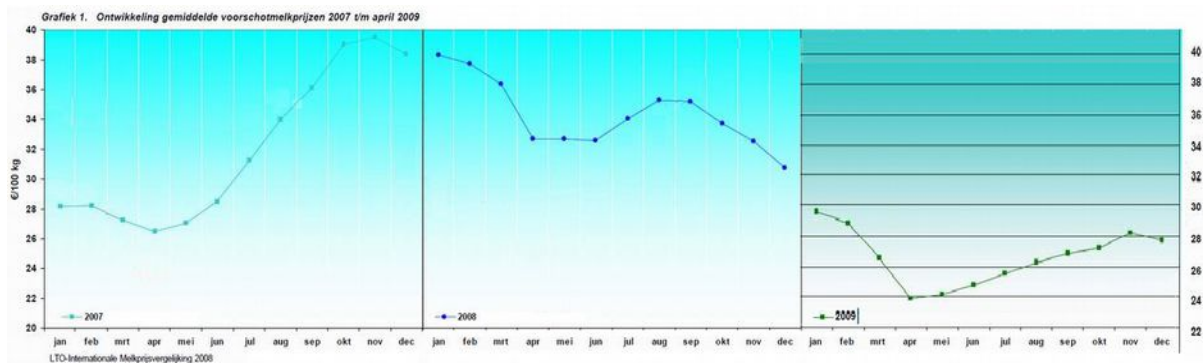
■ KORTING SUBSIDIES

Het Brusselse plan om landbouwsubsidies met 13 procent te korten stuit op weerstand van EU-landen. Dat bleek bij informeel beraad van landbouwministers in de Sloveense stad Maribor. De boeren zien nu al 5 procent van hun subsidie gekort voor een fonds voor plattelandsontwikkeling. Minister Gerda Verburg (landbouw) had al aangekondigd geen heil te zien in een hogere korting. Die zou de Nederlandse landbouw 49 miljoen euro per jaar gaan kosten.

Veel Zuid- en Oost-Europese landen zoals Italië, Roemenië en Polen willen ook snel meer melk toestaan. Frankrijk en Portugal willen de situatie per jaar bekijken.

Alleen Duitsland is nog belangrijke dwarsligger. Zowel de Duitse als de Oostenrijkse regering voelt weinig voor extra melkproductie in de EU, omdat melkprijs dan verder zou dalen: de bergboeren zouden dan in de rode cijfers komen. De Duitse regering eist als compensatie daarvoor een melkfonds. Dat fonds moet onrendabele melkveebedrijven helpen bij de overgang naar een vrije markt.

De Europese Commissie heeft ook voorgesteld om de Europese melkproductie in april 2015 geheel vrij te laten. Dat idee vindt brede steun, behalve bij de Belgische deelstaat Wallonië. Die wil de zogeheten melkquota juist behouden. „Maar Vlaanderen vindt misschien iets anders. We moeten nog een Belgisch standpunt bepalen”, zei de Belgische minister Sabine Lauelle. (ANP)

▲ mei 2008

Dagblad vh Noorden 2008-05-28

Boeren houden melk vast voor betere prijs

Door Erik van der Veen

NIJKERK / OLDEKERK - Tienduizenden veehouders in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk weigeren hun melk te leveren aan de zuivelindustrie zolang die geen betere prijs betaalt. In Nederland ging dit Europese boerenprotest gisteren van start in Nijkerk. Vandaag laten veehouders in onder meer Oldekerk hun melk weglopen op het land. Morgen wordt geprotesteerd bij DOC Kaas in Hogeveen. De acties gaan door tot de prijzen omhoog gaan. Het water staat veel boeren aan de lippen, zegt Durk Boschma uit Marum, landelijk bestuurder van de *Dutch Dairyman Board* (DDB) die de acties in Nederland organiseert. De prijsstijging die zich halverwege vorig jaar plotseling voordeed dankzij de aantrekkende vraag op de wereldmarkt, is van zeer korte duur gebleken. Door snelgroeiende overproductie zijn de prijzen sindsdien ver weg gezakt.

„ALS er niet snel iets verandert, komen veel bedrijven in de problemen”, zegt de Groningse DDR-voorman. „Sommige collega's hebben de afgelopen tijd nog kunnen teren op het buffer-tje dat ze nog over hadden van die korte opleving van vorig jaar, maar dat raakt nu ook op”. Hoe hoog de nood in de sector is gestegen, mag volgens Boschma ook blijken uit de grote deelname aan de actie die de DDB gisteren hield in Nijkerk. Meer dan duizend boeren protesteerden voor de poort van de Friesland Foodsfabriek. „Volgens mij hebben we nooit zoveel mensen op de been gehad”.

De prijs die zuivelgiganten als Friesland Foods en Campina maar ook kaasmakers als DOC in Hogeveen hun boeren betalen, ligt volgens Boschma inmiddels onder kostprijsniveau. Sinds december is de literprijs bij Friesland Foods terug gelopen van 48 naar 35 cent, en bij DOC van 50 naar 30 cent.

'Terwijl het kostenniveau voor de boer tegelijkertijd is gestegen met gemiddeld 5 cent per liter, door prijsstijgingen van onder meer dieselolie, kunstmest en krachtvoer tegelijkertijd met gemiddeld 5 cent per liter. Veel bedrijven houden dat niet meer vol”.

De DDB en zijn Europese koepelorganisatie, de European Milk Board, roepen hun achterban daarom op hun melk 'uit de markt' te halen. „De meesten laten het gewoon weglopen in de gierkelder, maar om het protest zichtbaar te maken organiseren we in alle provincies een ludieke actie waarbij boeren hun melktanks leegrijden op het land”, aldus Boschma.

De melkveebonden verwachten dat hun leveringsstop de industrie zal dwingen tot langerlopende afspraken over een betere prijs. Op langere termijn moet er volgens Boschma een flexibel systeem komen naar Canadees voorbeeld, waarbij de prijs regelmatig wordt aangepast op de actuele situatie op de wereldmarkt.

„Nu zijn wij overgeleverd aan een overschotmarkt die doelbewust is gecreëerd door de zuivellobby en politiek, met voortdurende quotumverruiming. In april nog kwam er in één klap 2,5 procent productie bij in de EU, en voor de periode 2009-'13 ligt er nu een voorstel om er jaarlijks 1 procent erbij te doen. Terwijl de Europese consumptie volgens de prognoses met hooguit een half procent per jaar zal stijgen. Als het zo doorgaat, komt het eind voor de melkproductie in Europa snel in zicht”.

Leeuwarder Courant 2008-05-28

Het is wennen aan de vrije markt

Vorig jaar leek het zo mooi. Hemelhoge melkprijzen en stralende vooruitzichten in een geliberaliseerde en geglobaliseerde markt. Gisteren blokkeerden boze boeren de poorten van zuivelcoöperatie Friesland Foods. Wat is er aan de hand?

ANALYSE

Door Nico Hylkema

Begin 2007 stond de melkprijs voor de boeren nog amper op 27 cent, maar in augustus zette de prijs een ongekende spurt in en in oktober kregen de Friesland Foods-leden maar liefst 45 cent. Wat konden de stijgende kosten van brandstof en veevoer de boeren nog schelen.

De jaarcijfers van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) bevestigden het rooskleurige beeld nog eens. En degenen die een jaar eerder nog een dalende melkprijs tot 26 cent voor-spelden, spraken nu van een stralende toekomst niet een stijgende vraag in Azië en het Midden-Oosten en een achterblijvend aanbod. Ergo, de prijzen zouden hoog blijven.

Maar de wereldmarkt die eerder een prijsexplosie van melkpoeder, boter en kaas te zien gaf, vertelde in het najaar iets anders. De hoge prijzen hadden hun tol geëist in exportlanden en in de verwerkende industrie. De vraag viel voor een deel weg en de prijzen van melkingrediënten op de wereldmarkt zetten een vrije val in.

Friesland Foods koos in december al voor een flinke prijsverlaging en haalde 4 cent van de hoge prijs af en in mei nog eens 2 cent. In januari volgden andere melkverwerkers en daar ging het nog sneller. DOC-Kaas in Hoogeveen betaalde de afgelopen maand amper 29 cent per liter melk. En dat doet pijn, want de prijsstijging van brandstoffen en ook kunstmest ging in rap tempo door, inmiddels al zo'n 6 cent per liter melk.

De leden van de melkprijsclub *Dutch Dairymen Board* (DDB) die gisteren in het nieuws kwamen, stonden vorig jaar even met de mond vol tanden. Hadden ze jarenlang gehamerd op prijsafspraken vooraf met de zuivelfabrieken om te komen tot een kostendekkende prijs van boven de 40 cent en ineens kregen ze die zomaar zonder dat daarvoor onderhandeld hoefde te worden.

Nu menen ze hun gelijk alsnog te halen. Want de prijsdaling komt, zo zeggen zij door een overschot aan melk. Hebben boeren vorig jaar niet een record aan superheffing moeten betalen, omdat ze miljoenen liters boven het melkquotum hadden gemolken?

Nee, het vrijemarktdenken uit Brussel is aan de DDB niet besteed. Een beetje sturen met het aanbod en van te voren onderhandelen met de fabriek over de prijs lijkt een beter begaanbare weg. Zorg nu dat je niet meer produceert dan Europa kan consumeren, dan heb je ook niets te maken met de wereldmarkt. Want daar gaat slechts 7 procent van de Europese melk, naar toe en 20 procent van de Nederlandse.

En daar hebben de directies van de zuivelcoöperaties en de bestuurders van de boerenbond wel op gewezen vorig jaar. Die vrije wereldmarkt betekent misschien wel even een superprijs, deze zou ook weer snel kunnen dalen. Hetgeen dus prompt is gebeurd. En niemand kan voorspellen wat er de komende maanden zal gebeuren.

De vraag is nog steeds groeiend en het aanbod blijft nog altijd achter. Alleen heeft vorig jaar geleerd dat er een grens is aan wat afnemers voor de melk willen betalen. Als in juli blijkt dat de voorraden weer op zijn en de vraag nog altijd groot, dan kan de prijs zomaar weer stijgen. Misschien niet meer boven de 40 cent, maar wel meer dan nu.

Fluctuatie heet dat. Dit betekent dat boeren in tijden van hoge prijzen geld opzij moeten leggen voor magere tijden, die onherroepelijk volgen. Het laat onverlet, dat de brandstofkosten wel blijven stijgen. Daar is een serieus tekort aan en de wereld. Nederland voorop, kan niet zonder olie. Zonder melk lukt wel even.

Hebben de Protesten van de boeren in Nijkerk en in Duitsland dan geen zin? Onwillekeurig zou je denken van wel. Na de felle protesten in Duitsland steeg de prijs van melk voor kaas er ineens. Zie je wel, roepen de DDB-leden in koor. Wie het weet, mag het zeggen.

Feit is, dat de zuivelmarkt is geliberaliseerd en dat boeren moeten wennen aan schommelende prijzen. Dat *Friesland Foods* niet vooraf wil onderhandelen over de melkprijs past in dat plaatje. Overigens is de garantieprijs die de coöperatie na de fusie met Campina wil bieden al een beetje een tegemoetkoming. Die beschermt leden tegen wilde schommelingen.

Leeuwarder Courant 2008-05-29

Historisch melkprotest van veehouders

RINSUMAGEEST - Elf Friese melkveehouders hebben gistermiddag bij Rinsumageest met giertanks hun melk weggesproeid. Circa 40.000 liter van het witte vocht werd uitgereden over een perceel van boer Oetze de Vries.

De boeren gaven gehoor aan een oproep van de *Dutch Dairyman Board* (DDB) die voor onbepaalde tijd een leveringstop heeft afgekondigd. Deze melkprijsorganisatie protesteert tegen de lage melkprijs die de Europese zuivelindustrie momenteel uitkeert. Die varieert tussen de 30 en 35 cent per liter. Vandaag gaan DDB'ers het zuivelcomplex van DOC in Hoogeveen blokkeren, omdat deze kaasfabrikant met 29 cent de laagste melkprijs heeft.

Met deze prijzen is geen fatsoenlijke boterham te verdienen, legde De Vries uit. Vooral ook doordat de kosten de pan uitrijzen. Het krachtvoer is gestegen van 16 naar 26 cent per kilo. Dat is per koe jaarlijks een meerprijs van €160. De kunstmest is mede door het hogere btw-tarief eveneens met meer dan 50 procent in prijs toegenomen en de brandstofprijs is bijna ver-

dubbeld naar € 1,05 per liter accijnsvrije (rode) diesel. Daarnaast schrijven onder meer ook loonwerkers en boekhouders hogere nota's uit.

DDB-Voorzitter Sieta van Keimpema uit Nes (B) sprak van een historisch moment. Nooit eerder hebben boeren melk laten lopen vanwege lage prijzen. Ze stak de aanwezigen een hart onder de riem door te wijzen op het grote succes van de boycotactie in Duitsland.

Van de 90.000 melkveehouders doen er 60.000 mee aan de leveringsstop. „Vanaf zondag ligt een groot deel van de zuivelindustrie er plat. Zelfs de Duitse LTO heeft zich bij de actie aangesloten.

De elf giertanken die gelijktijdig over de volle perceelsbreedte melk sproeiden, leverden een indrukwekkend schouwspel op. Maar een deel van de boeren kon het nauwelijks aanzien. „It giet my dwers troch alles hinne. It is ferskrikkelik dat is sa moat”, zegt Ate Visser uit Broeksterwoude.

Critici beweren dat de actievoerende melkveehouders de stress van een vrije markt niet aankunnen. Maar bestuurder Peter ten Hoeve van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond vindt dat „grote kletspraat.” „Ook in een vrije markt hanteren partijen minimumprijzen. „Als ik een trekker wil, eist de dealer een bepaalde prijs. Bied ik lager, dan blijft de trekker in de showroom. Waarom mogen wij dan niet strijden voor een nieuw systeem dat een eerlijke melkprijs garandeert.” Hij waarschuwt bovendien dat lage prijzen de voedselvoorziening in gevaar brengen. „Niemand wil meer boer worden. Kijk maar naar de landbouwscholen.”

Volgens Friesland Foods hebben 59 boeren gisteren geen melk geleverd. Wetterskip Fryslan heeft aangekondigd streng te controleren op lozingen op het oppervlaktewater en boerenorganisatie LTO Nederland heeft de acties afgekeurd.

Tweede Kamerlid Harm Evert Waalkens van de PvdA noemde het laten weglopen van melk gisteren in het televisieprogramma Nova „ethisch onverantwoord.”

Volgens Van Keimpema huilt Waalkens krokodillentranen. „We hebben jarenlang volle pakhuizen gehad terwijl veel mensen honger leden. Waalkens heeft toen niets ondernomen om die melk bij die mensen te krijgen.”

Dagblad vh Noorden 2008-05-29

'Pijnlijk? Naar je bankrekening

Door Erik van der Veen

OLDEKERK/DWINGELOO ■ Veehou

ders in Groningen en Drenthe doen massaal mee aan de landelijke acties voor een betere melkprijs. Tientallen boeren laten dezer dagen hun melk weglopen in de mestkelders. In onder meer Oldekerk, Overschild, Dwingeloo en Koekange kwamen tientallen veehouders bijeen om hun melk demonstratief uit te rijden over het land.

Door heel Nederland gaven boeren gisteren gehoor aan de oproep van de Dutch Dairyman Board (DDB) om geen melk meer af te leveren aan de zuivelindustrie zolang die geen betere prijs betaalt. Ook in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland hebben boeren zo'n leveringsstop afgekondigd.

"Natuurlijk, het doet wel zeer als je je melk zo ziet weglopen", zegt boerin Renneke van der Broek uit Luddeweer.

"Maar als je je lopende rekening ziet, doet het nog veel meer zeer."

De melkveehouderij van Renneke en man Gerad was een van de vijftien bedrijven die gisteren bij collega Huijs-

soon in Overschild samen kwamen om daar symbolisch de melkkraan open te draaien boven de mestput.

Ook bij de familie Renkerna in Oldekerk en Harm Jonker in Dwingeloo verzamelden zich tientallen boeren uit de omge-

ving voor een gezamenlijk startschot voor de leveringsstop. Die duurt zolang als nodig is om de zuivelindustrie te dwingen tot een betere prijs, zegt jonker. "Wij willen tenminste voor kostprijs kunnen melken. Dat is de laatste jaren al niet meer het geval geweest. Dat hou je niet vol. Niet voor niks stoppen steeds er zoveel boeren".

Vandaag zijn er opnieuw symbolische protestacties, onder meer in Noordbroek bij melkveebedrijf Van Adrichem. Verder is er een grote manifestatie in Hoogeveen, bij de fabriek van DOC Kaas.

De Drentse kaasmaker heeft zijn melkprijs in enkele maanden teruggeschroefd van 50 tot circa 30 cent per liter, in het kielzog van vergelijkbare prijsverlagingen bij de grote zuivelconcerns Friesland Foods en Campina. Daarvoor kunnen boeren volgens de DDB niet meer kostendekkend produceren.

Leeuwarder Courant 2008-06-02

Boeren zwichten voor 'dreiging' met geweld

Zaterdagmorgen in alle vroegte blokkeerden melkveehouders de vier zuivelfabrieken van Friesland Foods in Friesland. In Gerkesklooster hielden de actievoerders het langste stand.

Door Aan Dirk van der Meulen

GERKESKLOOSTER Zo'n vijftien tractoren, wagens en giertanks staan voor de twee toegangspoorten van de zuivelfabrieken in Gerkesklooster. Voor melk- en kaaswagens is er geen doorkomen aan. Verbouwwerende chauffeurs krijgen te horen dat se „in pear dagen frij hawwo.” Spandoeken van de *Dutch Dairymen Board* maken wel duidelijk waar het allemaal om te doen is: een hogere melkprijs afdwingen door vooraf prijsafspraken te maken.

Er staat een partytent met warmtestralers. Pakken stro dienen als stoel, en er wordt stevig koffie gedronken en veel gerookt. Er wordt gesproken over het grote succes van de actie in Duitsland. Waarom lukt het daar wel en waarom overheerst hier toch de twijfel? Uit boxen schallen de Hollandse hits. En de plaatselijk visboer brengt een grote schaal met zoute haring en gesnipperde uitjes. Het publiek reageert over het algemeen positief. Automobilisten tonen opgestoken duimen.

Onderwijl maken de DDB-boeren roosters. Want ondanks het actievoeren, zullen de koeien wel gemolken moeten worden. En wie wil er nachtdienst draaien? Mobiele telefoons draaien overuren. Er wordt flink getelefoneerd met de collega's bij de blokkades in Workum, Leeuwarden en Dronrijp.

De spanning neemt toe als Friesland Foods om vijf uur's middags bekend maakt dat het geen melk meer ophaalt. Hoe zullen collega-boeren reageren bij wie de melktank op overstromen staat? Zij zullen later dit weekend melk van drie dagen weg moeten laten vloeien naar de mestkelders.

Om acht uur's avonds meldt Geart Kooista uit Ee zich, de voorzitter van LTO Noord regio Friesland. Samen met Binne van der Velde uit Oudega (Sm). boerenbestuurslid van Friesland Foods. Informeel vragen ze eerst: „Hoe lang tinke jim hjir mei troch te gean?” Maar allengs ontstaat een stevige discussie. „Wy wolle dochs undernimmer wéze, dan begjin je dochs net mei dit soort aksjes”. stelt Van der Velde. Kooistra vindt het kwalijk dat de DDB'ers ook boeren die geen actie willen voeren hun wil opleggen en duperen. „Dat giet dochs echt te fier.”

Waarom doet LTO niet mee met de acties, net zo als de collega's in Duitsland, zo luidt de wervraag. We hebben toch allemaal belang bij een hogere melkprijs? Waarop Van der Velde stelt: „Ha wy it no echt sa min mei in molkpriis fan 35 sint. Wy dogge it dochs better at by DOC en yn Dútslân.”

Rond uur of negen blijkt dat de blokkades in Workum en Leeuwarden al zijn opgeheven. De druk van de boeren die willen leveren, was te groot. Om tien uur gaat het gerucht dat tientallen boze boeren zich groeperen in Marum en dat ze met busjes op weg zijn naar Gerkesklooster om de blokkade desnoods met geweld ongedaan te maken.

Spoedberaad maakt duidelijk dat een meerderheid van de DDB'ers dat niet wil. Boeren die met elkaar op de vuist gaan, daar wint niemand wat mee. Trekkers worden verreden zodat de toegangshekken weer vrij zijn. De partytent wordt afgebroken en pakken stro op wagens geplaatst. Zwaar gefrustreerd, maar een ervaring rijker keren de DDB'ers huiswaarts. „Wy hawwe dochs efkes fan ús heare litten.”

Leeuwarder Courant 2008-06-04

Markt regeert ook de boeren

[VdM.]

Met hun blokkades van zuivelfabrieken heeft de *Dutch Dairyman Board* duidelijk gemaakt, dat de melkveehouderij in dit land een in zich zelf verdeeld huis is. De DDB plaatste trekkers voor de fabriekpoorten om een hogere melkprijs af te dwingen. Het is de opstandige boeren niet gelukt de grote zuivelverwerkers *Friesland Foods* en *Campina* tot prijszonderhandelingen over te halen. Juist in het weekeinde van hun acties maakte *Friesland Foods* bekend de melkprijs voor veehouders met bijna vier cent te verlagen.

De meeste melkveeouders in Nederland zijn niet aangesloten bij de DDB. Naar schatting is een op elke zes boeren wel lid van de activistische bond. Hun aantal is in elk geval te klein om echt een vuist te maken tegen de fabrieken. Zij zijn niet in staat om de grondstoffentoevoer daadwerkelijk af te snijden.

Melk is een basisvoedingsmiddel waarvan de prijs wordt bepaald door de wereldmarkt. Vorig jaar was die markt de boeren zeer welgezend. De melkprijs liep op zeker moment op naar een piek van 47 cent per liter. Even snel als de prijs steeg, is hij inmiddels weer gedaald naar een niveau van ongeveer 32 cent. Marktschommelingen maken het boerenbedrijf tegenwoordig

speculatiever, zeker nu de Europese Unie allerlei beschermende regelingen voor de landbouw opheft.

De DDB spiegelt zich graag aan de collega's in Duitsland, die het met acties wel is gelukt de zuivelfabrieken tot overleg te dwingen. De *Deutsche Bauern Verein*, de grootste landbouwor-organisatie, heeft opgemerkt dat 80 procent van de Duitse melkveehouders zeer actiebereid is en is daarom tot stappen overgegaan. De situatie in Duitsland is evenwel niet vergelijkbaar met die in Nederland. Duitse boeren hebben overwegend kleinere bedrijven en zij leveren aan kleinere fabrieken die een lagere melkprijs hanteren dan hun grote Nederlandse branchegenoten. De nood is in Duitsland groter.

De DDB weigert nog langer onder de kostprijs te produceren en die opstelling is meteen ook het zwakke punt van deze bond. Het lukt veel boeren nog steeds om rendabel te werken en hun bedrijven uit te breiden en te moderniseren. Waar een zegt verlies te lijden aan zijn melk, kan de ander er een gezond bedrijf mee runnen. Het aantal veehouders daalt jaarlijks flink. Gelet op de marktverhoudingen is de DDB veeleer een achterhoede, dan een voorvechter. Uiteindelijk blijven ook onder melkveehouders de besten over, want zo werkt de markt nu eenmaal.

Dagblad vh Noorden 2008-06-03/1

Acties voor hogere melkprijs gaan door

Door Erik van der Veen

MEPPEL/HAARIEM : De Nederlandse melkveehouderij richt de blik op Duitsland in de hoop op een betere melkprijs. Een doorbraak bij de Oosterburen zal zeker doorwerken in de prijzen die de Nederlandse zuivelindustrie de boeren betaalt. Ondertussen gaat de Dutch Dairyman Board gewoon door met actievoeren.

„Met de blokkades bij *Friesland Foods* zijn we weliswaar gestopt na het verbod van de Haarlemse voorzieningenrechter.” zegt landelijk DDB-bestuurder Durk Boschma uit Marum.
„Maar die bij de dagversfabriek van Campina in Heiloo wordt voortgezet.”

Ook de leveringsstop waaraan inmiddels honderden boeren door het hele land deelnemen, gaat volgens de Groningse DDB-bestuurder gewoon door. Door geen melk meer te leveren, hoopt de boerenbond de zuivelindustrie te dwingen tot een betere melkprijs. Die ligt nu op 27 tot 35 cent per liter, terwijl de kostprijs voor de boer in korte tijd is gestegen tot 40 cent. Veel hoop dat Nederlandse zuivelfabrikanten uit zichzelf met een prijsverbetering komen, heeft Boschma niet. Gisteren nog kondigde *Friesland Foods* een nieuwe verlaging aan van de zogeheten voorschotprijs voor juni, met 3 cent per liter tot 32.58 eurocent. „Dat onderstreept nog eens dat ze geen enkele boodschap aan de boer hebben”, zegt Boschma.
Dat ligt inmiddels anders in Duitsland, waar de industrie de pijn van een volle week van boerenacties begint te voelen. Gisteren schoven de onderhandelaars van de kampen aan voor de tweede gespreksronde.

Zondagavond waren ze al overeen gekomen dat ze gezamenlijk een vuist gaan maken richting de detailhandel. De industrie heeft daarbij toegezegd dat een hogere winkelprijs volledig in de boerenportemonnee zal vloeien.

Bij het ter perse gaan van deze krant was nog onduidelijk of de Duitse onderhandelaars al een definitief akkoord hebben bereikt. Boeren-voorzitter Michael Lose heeft aangegeven dat de acties door het hele land doorgaan tot er een akkoord ligt.

Ondertussen lijkt ook in de Nederlands zuivelindustrie de bereidheid te groeien om via overleg tot een oplossing te komen. Bestuursvoorzitter Sybren Attema van de zuivelcoöperatie *Friesland Foods* riep gisteren op tot een dialoog tussen DDB, LTO en NZO. „Er blijft anders voor alle partijen een vervelende situatie met tegenstellingen bestaan.”

Dagblad vh Noorden 2008-06-03/2

DDG. Hoop en jaloezie over Duitse collega's

De Nederlandse DDB kijkt met een mengeling van hoop en lichte jaloezie naar Duitsland. „Daar vormen alle boerenorganisaties één front, waar zelfs de minister zich achter schaaft”, zegt landelijk bestuurder Durk Boschma uit Marum. „Dat is een heel ander verhaal dan bij ons, waar LTO-Nederland zich officieel van onze acties distantieert”. Dat leidde het afgelopen weekeinde letterlijk tot botsingen. Boeren stonden lijnrecht tegenover elkaar aan de poort van de door DDB'ers geblokkeerde Friesland Foods-fabriek in Workum.

In een sfeer van intimidatie en bedreiging besloot de vakbond daarop de acties in Marum, Workum, Gerkesklooster, Leeuwarden, Dronrijp en Varsseveld te beëindigen. Boschma: „We moeten straks weer met elkaar door”. Volgens Boschma gooide Friesland Foods olie op het vuur met de suggestie in een persbericht dat de blokkades het concern dwongen de melkinname bij de boeren op de schorten.

Leeuwarder Courant 2008-06-03/3

Melkschap in supermarkt in paar dagen weer gevuld

Na uitspraak rechter

LEEUWARDEN - Friesland Foods denkt enkele dagen nodig te hebben om de stroom dagverse melk en yoghurt uit Nijkerk naar de supermarkten weer op gang te krijgen na dagen van blokkade door boeren van de *Dutch Dairyman Board* (DDB). De magazijnen staan vol en daaruit kan de nood in eerste instantie gelenigd worden. De productie van dagverse melk komt inmiddels al eerste weer op gang.

Gisteren schortte de rechtbank in Haarlem een kort geding op dat *Friesland Foods* had aangespannen tegen de actievoerende DDB. De bond was niet op komen draven en voor de rechter was dat reden om de bond te sommeren onmiddellijk de blokkade op te heffen. De inhoudelijke uitspraak volgt nu later.

Inmiddels heeft voorzitter Sybren Attema van de coöperatie *Friesland Foods* de oproep gedaan aan boeren binnen en buiten de coöperatie de dialoog aan te gaan. Hij is bang dat de acties van de DDB een splijtzwam worden tussen groepen boeren. De Nederlandse Zuivel-

organisatie (NZO) heeft de DDB opgeroepen de acties te staken. Volgens de NZO brengen de DDB-acties de hele zuivelsector schade toe. Een goede melkprijs komt tot stand door marktontwikkelingen, houdt de NZO de DDB voor.

Vooralsnog blijft de DDB doof voor de adviezen. De bond houdt vast aan onderhandelingen vooraf over een kostendeekkende melkprijs. De stakende melkveehouders hervatten de melkleveranties vooralsnog niet. Ze voelen zich gesteund door het succes van de Duitse collega's die overleg met de zuivelsector over de melkprijs hebben afgedwongen. In zuivelland wordt dat overleg ook met argusogen gevolgd. In het algemeen zijn de verwachtingen niet hooggespannen.

Ook de jonge agrariërs verenigd in de NAK hebben zich tegen de DDB gekeerd. De kritiek op de DDB spitst zich toe op de blokkades waardoor ze collega-boeren schade toebrengen. LTO-bestuurder Kees Romijn: „Het is hetzelfde als de tank bij de buurman open zetten.”

Leeuwarder Courant 2008-06-04

'Eerlijke' melkprijs bestaat niet op vrije markt

Boeren strijden voor een hogere melk prijs die de kostprijs dekt. Hoe komt de melkprijs die boeren krijgen eigenlijk tot stand?

Door Nico Hylkema

Wie bepaalt de prijs die boeren voor hun melk krijgen?

Iedere zuivelfabriek hanteert een eigen systematiek. In zijn algemeenheid wordt de prijs van melk bepaald door vraag en aanbod van melkpoeder en boter op de markt. Voor de Nederlandse zuivel is vooral kaas van belang voor de prijsvorming. Het gaat daarbij enerzijds om de Europese markt en anderzijds om een kleiner deel de prijs op de wereldmarkt.

Waarom komen boeren uitgerekend nu in actie?

De afgelopen decennia heeft het Europese zuivelbeleid met bescherming van de grenzen en ondersteuning van de export gezorgd voor stabiele prijzen. Kostenstijging konden de boeren opvangen door meer te melken. Nu de bescherming is afgebouwd gaat de melkprijs schommelen. Vorig jaar liep die eind van het jaar op tot meer dan 45 cent per liter. Door de marktontwikkeling daalt de prijs nu weer richting 30 cent.

Kun je de melkprijs beïnvloeden door het aanbod te regelen, zoals de Opec doet voor olie?

Dit is onder meer wat de actievoerende Dutch Dairymen Board (DDB) wil.

De wereldeconomie is zeker voor transport afhankelijk van olie. Melk is een basisproduct, dat weliswaar in veel producten wordt verwerkt, maar niet strikt noodzakelijk is. Toen vorig jaar de prijs op de vrije markt de 50 cent naderde viel de vraag uit

Als de wereldmarkt zo'n invloed heeft op de prijs, hoe kan het sterk op die markt gerichte Nieuw Zeeland dan een hogere prijs uitbetalen dan de Europese zuivel?

Nieuw Zeeland bedient de sterk groeiende afzet markt in China en Azië rechtstreeks. De Nederlandse boeren zijn afhankelijk van de West-Europese markt die een lichte krimp vertoont. In Oost-Europa wordt wel groei verwacht.

Zegt de prijs die consumenten voor melk betalen in de supermarkt iets over de prijs die boeren voor hun melk krijgen?

De supermarkt prijs is slechts in geringe mate van belang. Bij Friesland Foods gaat slechts 8 procent van de melk in dagverse melk. De rest gaat in kaas en wordt voor twee derde geëxporteerd. De meeste kaas gaat naar Duitsland. Het is vooral de melkpoeder die in landen buiten Europa terecht komt.

Leeuwarder Courant 2008-06-04

Markt regeert ook de boeren

[VdM.]

Met hun blokkades van zuivelfabrieken heeft de *Dutch Dairyman Board* duidelijk gemaakt, dat de melkveehouderij in dit land een in zich zelf verdeeld huis is. De DDB plaatste trekkers voor de fabriekspoorten om een hogere melkprijs af te dwingen. Het is de opstandige boeren niet gelukt de grote zuivelverwerkers *Friesland Foods* en *Campina* tot prijszonderhandelingen over te halen. Juist in het weekeinde van hun acties maakte *Friesland Foods* bekend de melkprijs voor veehouders met bijna vier cent te verlagen.

De meeste melkveehouders in Nederland zijn niet aangesloten bij de DDB. Naar schatting is een op elke zes boeren wel lid van de activistische bond. Hun aantal is in elk geval te klein om echt een vuist te maken tegen de fabrieken. Zij zijn niet in staat om de grondstoffentoevoer daadwerkelijk af te snijden.

Melk is een basisvoedingsmiddel waarvan de prijs wordt bepaald door de wereldmarkt. Vorig jaar was die markt de boeren zeer welgezend. De melkprijs liep op zeker moment op naar een piek van 47 cent per liter. Even snel als de prijs steeg, is hij inmiddels weer gedaald naar een niveau van ongeveer 32 cent. Marktschommelingen maken het boerenbedrijf tegenwoordig speculatiever, zeker nu de Europese Unie allerlei beschermende regelingen voor de landbouw opheft.

De DDB spiegelt zich graag aan de collega's in Duitsland, die het met acties wel is gelukt de zuivelfabrieken tot overleg te dwingen. De *Deutsche Bauern Verein*, de grootste landbouwororganisatie, heeft opgemerkt dat 80 procent van de Duitse melkveehouders zeer actiebereid is en is daarom tot stappen overgegaan. De situatie in Duitsland is evenwel niet vergelijkbaar met die in Nederland. Duitse boeren hebben overwegend kleinere bedrijven en zij leveren aan kleinere fabrieken die een lagere melkprijs hanteren dan hun grote Nederlandse branchegenoten. De nood is in Duitsland groter.

De DDB weigert nog langer onder de kostprijs te produceren en die opstelling is meteen ook het zwakke punt van deze bond. Het lukt veel boeren nog steeds om rendabel te werken en hun bedrijven uit te breiden en te moderniseren. Waar een zegt verlies te lijden aan zijn melk, kan de ander er een gezond bedrijf mee runnen. Het aantal veehouders daalt jaarlijks flink. Gelet op de marktverhoudingen is de DDB veeleer een achterhoede, dan een voorvechter. Uiteindelijk blijven ook onder melkveehouders de besten over, want zo werkt de markt nu eenmaal.

DDB boeren stoppen alle zuivelacties

LEEUWARDEN - De *Dutch Dairymen Board* (DDB) stopt met de leverantiestop van melk. Na overleg de met *European Milk Board* (EMB) de overkoepelende organisatie van actievoerders in de Europese lidstaten heeft het einde van de melkstaking vanmorgen aangekondigd. Volgens de EMB zijn er concrete afspraken gemaakt met zuivelorganisaties in een aantal lidstaten.

Voorzitter Sieta van Keimpema meent dat de acties vooral in Duitsland succesvol zijn geweest. Discounter Lidl verhoogt er de winkelprijs van melk met 10 cent per liter. De verhoging gaat maandag in. Ook de boterprijs wordt verhoogd niet 10 cent voor een pakje van 250 gram.

De DDB vergadert nog over de resultaten in Nederland. Daaruit moeten conclusies volgen over vervolgstappen. Als blijkt dat het overleg met de zuivelorganisaties en fabrieken onvoldoende resultaat oplevert, worden nieuwe acties gepland, zegt Van Keimpema.

De blokkades van de Campina-fabriek in Heiloo zijn gisteren opgeheven omdat de rechter dat had bevolen. De zuivelcoöperatie is direct begonnen met de afvoer van verse producten uit de fabriek, liet een woordvoerder weten.

De melkveehouders blokkeerden de fabriek sinds zaterdag om een hogere melkprijs af te dwingen. In de Campina-fabriek staat een half miljoen liter zuivel klaar voor de supermarkten. Als de actievoerders de blokkades voort zouden zetten, was die onverkoopbaar geworden. Van de rechter mogen de boeren geen nieuwe acties voeren tegen Campina.

Friesland Foods maakte gisteren bekend de schade te vergoeden aan melkveehouders die hun melk niet konden laten ophalen. het distributiecentrum in Nijkerk werd van vrijdag tot zondag geblokkeerd door actievoerende boeren. Daardoor kon de coöperatie bij 212 bedrijven geen melk ophalen.

Aan de melkstaking hebben in Nederland ongeveer zeshonderd boeren meegedaan. Ze hebben naar schatting ruim een miljoen liter melk in de mestkelder laten lopen. De DDB heeft ruim vierduizend leden. Volgens de zuivelindustrie heeft ongeveer 3 procent van de ruim 20.000 melkveehouders meegedaan met de acties.

Naast de melkstaking hebben de DDB'ers vorige week diverse zuivelfabrieken geblokkeerd. In Friesland werden die blokkades door collega's die het niet met de DDB-acties eens waren doorbroken. Van Keimpema verbond gisteren het voortbestaan van de DDB aan het slagen van de acties. Of er voldoende resultaat is bereikt in Nederland wordt nog besproken

Koe en landschap dupe van verder komst megastal

ANNEMARIE VAN GELDER

voorzitter Partij voor de Dieren Friesland

Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland laten onderzoeken hoe megastallen voor de melkveehouderij goed kunnen worden ingepast in Het landschap (LC 4 juni). Dit bericht is opmerkelijk. GS heeft via het nieuwe streekplan ruim baan gegeven aan melkveehouders. Volgens dat plan mogen zij stallen bouwen met een oppervlakte van ten minste twee hectare.

Nu de megastallen overal in Friesland als paddenstoelen uit de grond rijzen, wordt duidelijk dat ze beslist geen sieraad voor het plattelandschappelijke schoon zijn. En daarom beginnen Gedeputeerde Staten nu met een onderzoek.

Doorgaans worden onderzoeken gedaan vóóordat er toestemming wordt verleend. Dat het nu alsnog gebeurt, is loffelijk, maar de kans is groot dat het veel te laat is. Want terwijl Gedeputeerde Staten onderzoeken, blijft het aantal megastallen toenemen. De provincie kan er niets tegen doen. En de gemeenten willen er vaak niets tegen doen.

Het aangekondigde onderzoek van Gedeputeerde Staten stelt dus bitter weinig voor. Ten zij het college alsnog zijn verantwoordelijkheid neemt en per direct en in afwachting van de resultaten van het onderzoek, een stop op elk bouwplan van de melkveehouderij in de provincie afkondigt. Dat kan juridisch lastig zijn, maar geeft in elk geval respijt. Gedeputeerde Staten moeten hoe dan ook snel zijn, want na 1 juli heeft de provincie niets meer te zeggen over gemeentelijke bestemmingsplannen.

Het bericht over het onderzoek valt Gedeputeerde Staten naar de megastallen in de melkveehouderij is om nog een andere reden opmerkelijk. Het onderzoek richt zich op het effect van dergelijke stallen op het landschap. Maar wat er binnen in en rondom de megastallen gebeurt, is minstens zo belang rijk.

In stallen voor melkvee met een oppervlakte van rond de 2 hectare zijn makkelijk 1000 koeien te houden. Voor zulke aantallen melkvee en jongvee heeft een boer ten minste 500 hectare land nodig, alleen al voor het voeren en afzet van de mest. Er zijn weinig boeren in Friesland die zoveel land in de directe omgeving van hun stal hebben, maar er zijn wel veel boeren die een megastal willen hebben of gaan bouwen.

Deze ontwikkeling betekent in feite dat in de melkveehouderij een nieuwe vorm van bio-industrie ontstaat. De koeien in megastallen komen immers nooit meer buiten. De boer heeft er om te beginnen het land niet voor en heeft hij geen tijd om al die koeien naar buiten te laten gaan en weer binnen te halen.

Daarnaast moet liet merendeel van het voer van buiten het bedrijf komen, terwijl het overgrote deel van de mest buiten het bedrijf moet worden afgezet. Dat is niet grondgebonden bedrijfsvoering en dus bi0-industrie.

Wat de varkens en de kippen in Gelderland en Brabant is overkomen, dreigt nu in Friesland met de koeien te gebeuren. Niet alleen het Friese landschap, maar ook de Friese koe wordt de dupe. Alleen snel en verantwoord handelen door Gedeputeerde Staten kan de provincie van deze blamage redden.

‘Paraplu’ tegen dalende melkprijs

oogstgetuigen door Dirk Strijker ⁴

De afgelopen weken was een deel van de melkveehouders in actie. De klacht van de protesterende boeren is dat de melkprijs te laag is; hij ligt zeker 10 cent onder de door hen berekende kostprijs. De boosheid richt zich op de zuivelcoöperaties, die niet willen onderhandelen over een hogere prijs.

In het Dagblad van vorige week woensdag stond een uitstekende analyse van het probleem, die er op neer kwam dat er geen eenduidige kostprijs bestaat. Een boer is zelfstandig ondernemer, en die heeft geen CAO-loon. Soms verdient hij goed, soms slecht. En vrijwel altijd ligt de prijs onder theoretische kostprijs. Maar zolang melkquotum een hoge prijs doet, en er volop nieuwe, grote stallen gebouwd worden, kun je moeilijk beweren dat het structureel slecht gaat met de melkveehouderij.

Dat wil niet zeggen dat het met elke melkveehouder goed gaat, net zo min als het goed gaat met elke aannemer of elke loodgieter. Ook al is het kostprijsverhaal niet sterk, een melkveehouder mag natuurlijk actie voeren voor een hogere prijs. Maar bij zijn zuivelcoöperatie is hij niet aan het goede adres. Zuivelcoöperaties zijn van oudsher zuinige, bijna krenterige organisaties, die geen woekerwinsten maken of dure hoofdkantoren hebben. Ze investeerden in het verleden zelfs vaak te weinig in nieuwe producten en markten, omdat ze teveel aan de leden uitkeerden. Gelukkig is die situatie de laatste jaren verbeterd, maar zakkenvullers zijn het niet. Protesteren bij grootwinkelbedrijven heeft ook weinig zin. Die halen hun zuivel net zo gemakkelijk uit Polen als uit Friesland.

Eigenlijk is er maar één plek waar de protesterende boeren terecht kunnen en dat is bij de overheid. Tientallen jaren zorgde het Europese landbouwbeleid ervoor dat de melkprijs tamelijk constant bleef door importen tegen te gaan en exporten te subsidiëren. Vanwege internationale liberalisering, en ook vanwege bezwaren van veel burgers, wordt dat ondersteunende beleid afgebouwd. De melkprijs gaat meebewegen met de wereldmarkt. Begin vorig jaar leidde dat tot een hoge melkprijs, nu tot een lage.

Te verwachten is dat de pieken en dalen in de toekomst nog scherper worden. Het huidige protest geeft aan dat een deel van de boeren daar niet aan toe is. Ze zijn boer geworden onder een beschermende paraplu, en zijn niet voorbereid op regen. Een deel van de melkveehouderijen is te klein en te kwetsbaar. Ik denk niet dat de protesten tot een hogere melkprijs zullen leiden. Maar misschien zijn ze wel aanleiding voor de politiek nog eens goed na te denken over de vraag of alle vangnetten in de zuivelmarkt wel afgeschaft moeten worden. En dat geldt niet alleen voor de melkveehouderij.

⁴ Dirk Strijker is hoogleraar Plattelandsontwikkeling op de S.L. Mansholt leerstoel van de Rijksuniversiteit Groningen

***Friesland Foods* wil verbod op blokkades**

HAARLEM (ANP) - *Friesland Foods* wil dat de rechter de melkprijsclub *Dutch Dairymen Board* (DDB) verbiedt nieuwe blokkadeacties te beginnen bij de fabrieken van deze zuivelcoöperatie. Het bedrijf eiste dit in kort geding, dat gistermorgen diende bij de voorzieningenrechter in Haarlem.

Actievoerende boeren blokkeerden op 31 mei zeven zuivelfabrieken van *Friesland Foods*, waaronder de fabriek voor verse melkproducten in Nijkerk. Zij deden dit uit protest tegen de lage prijs die ze voor hun melk krijgen.

De DDB moest de blokkade in Nijkerk beëindigen toen de rechter dat afgelopen maandag beval, omdat de DDB toen niet kwam opdaven bij de zitting.

Friesland Foods vindt dat blokkades onrechtmatig zijn en buiten proportie. Het bedrijf stelt dat het hierdoor ernstig wordt gedupeerd. Bovendien zouden de leden van de coöperatie voldoende invloed hebben op het vaststellen van de melkprijs, omdat zij zelf hun bestuur kiezen.

Dat bestuur stelt de melkprijs vast, die de algemene ledenvergadering moet goedkeuren. „Dat is dus het forum waar actie gevoerd moet worden”. vindt *Friesland Foods*.

Dat melkveehouders in de problemen komen, komt volgens *Friesland Foods* niet door de melkprijs, maar door de duurdere grondstoffen. Volgens het bedrijf heeft het wel degelijk geprobeerd de boeren tegemoet te komen, onder meer door een structurele opslag van een halve eurocent per liter melk.

DDB vindt dat blokkadeacties niet onrechtmatig zijn. Volgens de vereniging hebben de zuivelcoöperaties stelselmatig geweigerd om te overleggen over een kostendekkende melkprijs. De DDB zag daarom geen andere mogelijkheid dan tot actie over te gaan.

De DDB vindt dat de coöperaties een kostprijs van 43 cent voor een liter melk moeten gaan betalen. In die prijs is een redelijk loon voor de boer inbegrepen, meent de organisatie. De huidige melkprijs die coöperaties aan hun leden betalen bedraagt ongeveer 32 eurocent per liter.

Dat leden van coöperaties voldoende invloed hebben op het vaststellen van een redelijke melkprijs, bestrijdt de organisatie.

De rechter doet op 20 juni uitspraak.

Dagblad van het Noorden, 2008-06-18

‘EU bindt melkveehouder handen op de rug’

Door Erik van der Veen

GRONINGEN - De Europese melkproductie moet veel meer en veel sneller omhoog dan ‘Brussel’ wil. In plaats van elk jaar 1 procent erbij in de komende vijf jaar, zoals de Europese Commissie voorstelt, kan er tot 2015 zeker 15 procent bovenop. Zo niet, dan springen de Amerikanen in het gat en hebben de Europese boeren straks het nakijken op de wereldmarkt.

Dat betoogde directeur-generaal Anita Wouters van het Nederlandse ministerie van landbouw gisteren in Groningen bij de opening van het driedaagse congres van de *European Dairy Farmers* (EDF).

De topambtenaar sprak daar namens landbouwminister Gerda Verburg, die was verhinderd door verplichtingen in de Tweede Kamer.

Op het EDF-congres discussiëren enkele honderden melkveehouders uit heel Europa nog tot en met morgen over het onderwerp 'New Reality'. Dat thema verwijst naar de 'nieuwe realiteit' waar boeren en industrie op afstevenen, nu de bescherming van de Europese zuivelmarkt wegvalt en de internationale concurrentie vrij spel krijgt.

Met de 'teleurstellende' en 'ambitieuze' quotumverruiming die landbouwcommissaris Mariann Fischer Boel voor de komende vijf jaar heeft afgekondigd, dreigt Europa volgens Wouters al meteen een valse start te maken op de vrije wereldmarkt. Terwijl de vraag naar melk wereldwijd de komende tijd met 3 tot 4 procent per jaar groeit, houdt 'Brussel' de rem erop bij boeren en industrie.

De sector zelf ziet nog méér ruimte voor groei dan de minister, zo stelde kersvers topman Cees 't Hart van *Friesland Foods*. Volgens toekomstverkenningen van deze zuivelreus, straks na de beoogde fusie met *Campina* de nummer drie van de wereld, kan de binnenlandse melkproductie de komende vijftien jaar met 20 tot 30 procent omhoog.

Ook de **Rabobank** ziet verdere schaalgroei als absolute noodzaak om te overleven in **de nieuwe realiteit**. Nederlands belangrijkste kredietverstrekker voor de landbouw verwacht dat de melkprijs zich de komende jaren zal stabiliseren boven het historisch gemiddelde.

Als boeren hier de ruimte krijgen om daadwerkelijk te concurreren, zullen ze zich volgens topman Dirk Duijzer makkelijk handhaven. Dat geldt volgens hem zeker in Noord-Nederland, dat samen met Denemarken, Ierland, Noord-Frankrijk en delen van Duitsland in potentie tot de meest productieve melkveeregio's behoort.

De voorzichtigheid in Brussel is volgens topambtenaar Wouters vooral 'frustrerend' omdat de Amerikanen hun productie wél onbegrensd uitbreiden. Nu al verdringen de VS de Europeanen op de exportmarkten voor boter en melkpoeder. „We bevechten de VS met de handen op de rug gebonden”, schetste Wouters namens haar minister.

Verburg zal volgens haar topambtenaar dan ook zowel in Brussel als bij haar Europese collega's aandringen op grotere stappen. Anders maakt de Europese zuivelsector in 2015, als de huidige marktregulering helemaal wegvalt, „geen zachte landing maar een crashlanding” op de wereldmarkt.

Leeuwarder Courant 2008-06-19

Agrocentrum is megastal in het kwadraat

Vergeet de megastal, dat is een idee van het verleden. De toekomst is aan een nog veel groter, bijna allesomvattend concept: het agrocentrum. Daarin gaan vijf boeren 100.000 varkens houden. Het slachthuis komt ernaast te staan. Mest wordt verstoekt in een bio-energiecentrale op eigen terrein.

De megastallen zijn kleintjes vergeleken bij het agrocentrum. Frieslands grootste megastal is die van de gebroeders Gabi, Freddy en Abele de Jong in Tjerkgaast met welgeteld 4700 varkens. Het agrocentrum is dus ruim twintig maal groter. En dan te bedenken dat de megastallen al op massieve weerstand kunnen rekenen.

Het plan werd gisteren gepresenteerd door Jan de Wilt van het Innovatienetwerk, een clubje onderzoekers dat voor het ministerie van landbouw werkt. Het is ontwikkeld samen met vijf varkenshouders.

De Wit was ook de man achter de varkensflats, waarin varkens in verdiepingen worden gehuisvest. Het is een weinig populair ontwerp onder dierenbeschermers.

In Friesland is de discussie al begonnen over nieuwe plannen voor megastallen die amper groter zijn dan die van de gebroeders De Jong. Gemeenten stellen in bestemmingsplannen grenzen aan de bebouwing op twee hectare. In de melkveehouderij is sprake van een snelle schaalvergroting, waarbij het begrip megastal vaak valt.

De megastal is een subjectief begrip. 'voor de een begint het al met een stal voor 250 koeien, een ander zoekt het pas bij 1200 koeien. Een agrocentrum gaat dit soort aantallen ver te boven. En al schikken mensen amper meer van getallen van 10.000 varkens, bij een agrocentrum met 100.000 varkens kan bijna niemand zich meer iets voorstellen.

Maar een agrocentrum is dan ook een totaalconcept, waarin alle ketens van de vleesproductie bijeen worden gebracht onder het motto 'van zaadje tot karbonaatje'. Transport wordt zoveel mogelijk beperkt. De logistiek is uitgekiend om de kosten te beperken, maar ook om het Nederlandse wegennet te ontlasten van de massa's vrachtwagens met agri-lading.

Het voer komt voor een groot deel uit de regio. Als er soja uit de Derde Wereld wordt ingevoerd, moet dat een groen keurmerk gekregen hebben. En er komt een koppeling met kassen in de omgeving.

Volgens De Wit is het agrocentrum niet bedoeld als leuk studieobject maar moet het binnen een paar jaar ergens in Nederland worden gebouwd. Naar een goede locatie wordt nog gezocht, maar zeker is dat het niet in Gelderland komt. De initiatiefnemers zoeken een plek in akkerbouwgebied om zo dicht mogelijk in de buurt van de producenten van veevoer te zitten. Locaties in Flevoland, West-Brabant. Groningen en de kop van Noord-Holland worden bekeken.

De boeren en de onderzoekers willen met hun agrocentrum ook tegemoetkomen aan een serie eisen van dierenbeschermers. De varkens worden gehouden in stallen van het type 'Comfort Class', waar de partij voor de Dieren voor pleit. Ook worden bekritiseerde methoden als het castreren van biggen en het couperen van de oren van biggen niet meer toegepast. De varkens krijgen speeltjes en een snoepautomaat.

Wouter van Eck van Milieudefensie reageert gematigd. „Ik geef hier de voorkeur aan boven megastallen.” Maar Van Eck vindt dat ook dit idee bijdraagt aan een verdere schaalvergroting. In de veeteelt, iets waar hij fel op tegen is.

Een probleem is dat in geval van besmettelijke dierziekten de ramp niet te overzien is, als die toeslaan in zo'n agrocentrum. Voorstanders van grote bedrijven menen evenwel dat juist hier de goede maatregelen genomen kunnen worden om ziekten buiten de deur te houden.

Rechter: Verbod op zuivelblokkades DDB-leden

HAARLEM/MEPPEL - Blokkadeacties van boeren bij hun eigen zuivelfabriek zijn buiten proporties. Dit heeft de rechtbank in Haarlems bepaald in een kort geding dat door zuivelconcern *Friesland Foods* was aangespannen. De Melkveehoudersvereniging *Dutch Dairymen Board* (DDB) mag dan ook geen nieuwe blokkadeacties beginnen. Zij moet haar leden actief vragen af te zien van soortgelijke acties tegen het zuivelconcern.

Friesland Foods had een uitspraak van de rechtbank gevraagd om er zeker van te zijn dat er niet opnieuw zuivelfabrieken zouden moeten worden stilgelegd.

Eind mei hadden leden van DDB onder andere fabrieken in Nijkerk, Leeuwarden, Gerkesklooster en Marum geblokkeerd. Ze eisten een hogere melkprijs.

Maar de acties waren te breed en schadelijk opgezet, stelt de rechter. Bovendien is de rechter van mening dat een bedrijfsblokkade echt een allerlaatste middel is en dat het maar voor heel korte duur kan worden gebruikt.

Hij vraagt zich voorts af of het gezien de globalisering van de markteconomie realistisch is van DDB om de kostprijs betaald te willen krijgen voor de melk.

Friesland Foods is tevreden met de uitspraak. „We hopen hiermee in de toekomst schade te voorkomen”, zegt directeur coöperatiezaken Gerard Heerink.

Het zuivelconcern onderzoekt nog of het geleden schade kan verhalen. De raming is dat deze enkele miljoenen euro's beloopt.

Ruim tweehonderd bij *Friesland Foods* aangesloten boeren konden door de blokkadeacties hun melk niet leveren. Ze hebben de inhoud van hun melktank moeten lozen. *Friesland Foods* heeft toegezegd deze veehouders schadeloos te zullen stellen.

De uitspraak is tegelijk jurisprudentie hij toekomstige acties van boeren. Want door het vonnis is er duidelijke begrenzing aangebracht in wat aanvaardbaar is. Als het doel wordt om schade toe te brengen is het te vergaand, stelt de rechtbank.

De melkveehoudersvereniging DDB had aangevoerd dat de actievoerende boeren gebruik maakten van het recht op collectief optreden, zoals dit is vastgelegd in het Europees Sociaal Handvest.

De rechter wil van een vergelijking tussen werkgevers en werknemers evenwel niets weten.

Voorzitter Sita van Keimpema van DDB was niet voor commentaar bereikbaar.

Twintig jaar vechten tegen de Europese moloch

(de z.g. SLOM regeling)

Met het nodige leedvermaak kijkt oud-melkveehouder Kees de Jong (61) uit Grou naar de Europese paniek nu Ierland nee heeft gezegd tegen het Europees verdrag. Voor hem mogen er

meer landen volgen, want zijn ruim twintigjarige strijd tegen de Europese moloch mag ten einde lijken, tevreden is hij niet.

Door Nico Hylkema

In een eenvoudige eengezinswoning in Grou kijkt De Jong treurig terug naar het verleden. In 1980 raakt hij gedeeltelijk arbeidsongeschikt door rug klachten. Voor hem heeft het landbouwministerie een mooie regeling: de *Stichting Ontwikkelings en Sanerings fonds Landbouw*. in de volksmond de Slom regeling.

De Jong kan vijf jaar lang rust nemen en overdenken wat hij verder zal doen met zijn bedrijf in Bears. Dan komt de Europese Commissie in 1983 met de melkquotering met daaraan gekoppeld de superheffing. Boeren krijgen productierechten toegewezen op basis van hun productie. De Jong produceert niet en heeft dus ook geen recht op quotum.

September 1984 start de melkveehouder een procedure om alsnog melkquotum toegewezen te krijgen. Na zes jaar krijgt De Jong gelijk van het Europese Hof. Er is evenwel de voorwaarde, dat hij dat quotum nog even moet volmelken en wel voor 1 april 1991.

Ondanks kunstgrepen lukt het hem niet en de Europese ambtenaren nemen hem zijn quotum van zo'n 85.000 kilo melk weer af. Zonder quotum kan De Jong geen aanspraak maken op de schadevergoeding voor de Slom boeren, die gedurende enige tijd niet konden melken.

Inmiddels zijn we tien jaar verder en De Jong is nog niets opgeschoten. Hij schrijft zich het eelt van de handen. Aan de opeenvolgende landbouwministers, aan de koningin, aan burgemeester Johanneke Liemburg en aan de Europese Commissie, om de negatieve beschikking van tafel te krijgen.

Keer op keer krijgt hij maar één antwoord op zijn brieven: We kunnen niets voor u doen. Burgemeester Liemburg probeert hem nog te helpen via PvdA-europarlementariër Dorette Corbey. Het helpt allemaal niet, want de zaak is onder de rechter: De Europese Ombudsman mag, geen zaken van het Europese hof behandelen.

Dan, in 2007, komt de Europa plots met een schikkingsvoorstel. Na aftrek van een periode die is verjaard, resten hem slechts enkele duizenden euro's. Inclusief de rente sinds 1991 zou hij ruim € 7000 op zijn rekening mogen verwachten.

Helaas, we zijn nu weer jaar verder en De Jong heeft nog geen cent ontvangen. De boerderij is weg en als hij het geld krijgt. Is hij het snel kwijt aan schuldeisers.

Maar de oud-melkveehouder is nog altijd strijdbaar: „Ik wit foar 95 persint dat ik yn myn gelyk stean en dan krije se my net om.” Maar zijn advocaat ziet er geen heil meer in.

Zuivelboer heeft last van VS-rivalen

PIAAM (GPD) – De melkprijs in de Verenigde Staten was vorig jaar net zo hoog als de gemiddelde prijs in Europa. Dit is een teken dat de liberalisering van de zuivelmarkt in feite al werkt. Maar boeren hebben in de VS geen productiebeperking en snoepen daardoor een flink deel van de wereldmarkt weg van Europa.

Dat blijkt uit de jaarlijkse internationale melkprijsvergelijking tussen vijftien grote zuivelondernemingen die gisteren door *LTO Nederland* is gepresenteerd.

Vorig jaar was een uniek jaar door de sterke prijsstijging in de tweede helft van het jaar. Toch heeft de gemiddelde prijs over het hele jaar die van het topjaar 2001 niet overtroffen.

Voor LTO is de uitkomst van de prijsvergelijking reden nog eens aan te dringen op een grote verruiming van de melkproductierechten in Europa. Nu worden die jaarlijks met één procent uitgebreid tot 2013. Daarna, zo is de verwachting, zal het Europese quotumsysteem verdwijnen.

Volgens LTO-melkveehoudersvoorzitter Siem Jan Schenk moeten de Europese boeren nu de strijd met de collega's in de VS aangaan met een hand op de rug gebonden. De gedachte van bijvoorbeeld de *Dutch Dairymen Board* dat een productiebeperkingsstelsel de prijzen op een stabiel hoger niveau houdt, is volgens Schenk door de melkprijsvergelijking ontkracht.

Leeuwarder courant 2008-07-23

NVM: Grondprijs in Friesland stabiliseert

LEEUWARDEN - De grondprijs in Friesland stabiliseert het laatste halfjaar na de snelle stijging van vorig jaar. Alleen in het zuiden worden nog hoge prijzen tot €50.000 per hectare betaald. Louter agrarische bedrijven met groeipotentie en verhuizers willen nog investeren.

De makelaarsvereniging NVM, afdeling agrarische vastgoed, constateert landelijk nog wel een stijging van de grondprijs. De vraag is nog steeds groot en het aanbod blijft achter. Maar de grote gekte is voorbij.

Ook de vraag naar goed verkavelde melkvee- en akkerbouwbedrijven is niet afgenomen. Deze vraag komt van agrariërs die willen groeien en van melkveehouders en akkerbouwers die moeten wijken voor woningbouw of natuur.

In de regio Noord is de vraag naar complete, levensvatbare bedrijven met minimaal 50-60 hectare grond groot. Ook complete akkerbouwbedrijven voor omschakeling naar melkveebedrijven zijn in trek. Echter het aanbod van grond en van courante veebedrijven blijft gering. Weliswaar zijn er stoppers en agrariërs op leeftijd die met de huidige prijzen eerder willen verkopen dan gepland, maar die bedrijven zijn vaak aan de kleine kant en slecht verkaveld.

Als het er goedverkavelde grond is en bedrijven met groeimogelijkheden, zijn deze direct weg en worden er soms behoorlijk hoge prijzen betaald.

Deze moeten echter als uitschieters worden beschouwd, stelt de NVM. Zeker in Friesland ontstaat een rustiger klimaat. In Noordoost-Groningen is er nog vraag naar kleine melkveebedrijven. Voor goed verkavelde melkvee- en akkerbouwbedrijven wordt grif €45.000 per hectare exclusief gebouwen betaald.

In de Flevopolder vragen ondernemers vooral om nog grotere eenheden met groeimogelijkheden. Met hoge prijzen als gevolg. Kleinere kavels in Flevoland zijn alleen in trek als de bank wil financieren.

De grondprijs liep in de polder op tot €70.000. Alleen in Uden werd meer betaald. Daar is het record €75.000 per hectare.

LEEWARDER COURANT

01 augustus 2008, pag. 2

Zelfkazers overschrijden quotum

DEN HAAG - Nederlandse melkveehouders die hun melk zelf op de boerderij verwerken en zuivelproducten verkopen hebben in het heffingsjaar 2007/2008 meer producten afgeleverd dan hun melkquotum toeliet. Aan superheffing zal ongeveer €1,3 miljoen worden opgelegd, hetgeen overeen komt met een overschrijding van ruim 4,7 miljoen kg. (6,5 procent) In mei werd al bekend dat wegens overschrijding van het quotum melkleveringen aan fabrieken €40 miljoen superheffing moet worden opgelegd. Het quotum voor zogeheten zelfzuivelaars beslaat 0,7 procent van het nationale melkquotum.

Leeuwarder Courant 2008-08-05

Groei Europese zuivel blijft achter

LEEWARDEN - Europese boeren zullen de komende tien jaar amper profiteren van de groeiende vraag naar zuivelproducten in de wereld. De Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland vullen de extra vraag naar melkpoeder en boter bijna geheel in. Alleen in kaas blijft Europa overeind op de wereldmarkt.

Dit zegt het landbouwdepartement van de Europese Commissie. Het departement baseert zich op rapporten van de wereldvoedselorganisatie FAO, de OESO en diverse onderzoeksinstituten. De toegenomen vraag komt vooral uit Rusland, Azië en de Arabische landen. De Europese zuivel kan die vraag niet invullen door de nog steeds geldende melkproductierechten, het zogeheten melkquotum.

Het quotum verhindert de melkveehouders meer te melken om tegemoet te komen aan de groeiende vraag. Amerikaanse en Nieuw-Zeelandse collega's kennen die beperking niet. De boerenbond LTO Nederland roept, dat de Nederlandse melkveehouders niet genoeg hebben aan de kleine jaarlijkse verruiming van het quotum. Over een verdere verruiming moet de EU in november een besluit nemen. Gezien de verdeeldheid binnen Europa hierover zit een grote verruiming er niet in.

Voorals landen als Duitsland en Frankrijk hebben twijfels over verdere verruiming. In die landen wordt het quotum vooral ingezet om de leegloop van het platteland tegen te houden. In moeilijk te bewerken regio's gebruiken ze het quotum als instrument om boeren te behouden.

Ook de melkveehouders onderling zijn verdeeld. Terwijl de boerenbond LTO en de Duitse zusterorganisatie DBV inzetten op verdere liberalisering, houden vakbonden als de Nederlandse NMV en de Duitse DMB vast aan de melkquotering. De laatste zien hun gelijk bevestigd in dalende melkprijzen, nu het quotum enkele procenten is verruimd.

Want ondanks de groeiende vraag daalt de melkprijs nog steeds gestaag na het hoogtepunt van 2007. Toen naderde de melkprijs de 50 cent per liter. Nu is die bij sommige zuivelverwerkers al gedaald tot amper 30 cent. Friesland Foods hield de prijs deze maand gelijk en betaalt inclusief seizoenstoeslag nu 36,83 cent. In juli was dat 32,16 cent. DOC Kaas in Hoogeveen betaalde 30 cent in juli. Op de wereldmarkt staat de prijs van melkpoeder en boter nog steeds onder druk. Ook kaas lijkt nu te dalen.

LTO en Brussel zien de prijsdaling als een correctie op de hoge melkprijs van vorig jaar. Door de extreme stijging trad er in diverse sectoren en landen vraaguitval op. Vooral de vraag naar melkpoeder en boter zakte in.

Anderzijds trok de hoge melkprijs de productie weer aan. De eerste helft van dit jaar produceerden Nederlandse boeren 2 procent meer dan vorig jaar en zitten nu weer boven het toegestane quotum. Franse boeren wisten na enkele jaren onder het quotum te hebben gemolken, dit jaar de productie dusdanig op te voeren dat het quotum amper volstaat.

LC 2008-10-10

Melkprijs Friesland Foods stabiel 2007 op € 37,07 (2006 € 30,84)

LEEWARDER COURANT 10 oktober 2008,

Melkprijs Friesland Foods stabiel

MEPPEL - Friesland Foods heeft de definitieve melkprijs over 2007 bepaald op €37,07 per honderd kilogram melk bij 4,411 procent vet en 3,506 procent eiwit. Dat bedrag komt overeen met de in mei gepresenteerde voorlopige melkprijs. In 2006 was de melkprijs nog €30,84 per honderd kilogram melk bij 4,435 procent vet en 3,483 procent eiwit. De definitieve melkprijs 2007 is vastgesteld aan de hand van de gegevens van vier indexondernemingen, te weten Arla Foods, Campina, Humana Milchunion en Milcobel.

Leeuwarder Courant 2008-11-05

Boeren in een grimmige tijd

Door Nico Hylkema

Het zijn moeilijke tijden voor melkveehouders. Decennia konden ze rekenen op een weliswaar lage, maar ook stabiele melkprijs. Vorig jaar november juichten ze nog over 50 cent per liter, nu komt het kwartje in zicht.

'Melkveehouderij in een nieuwe realiteit' heet het rapport over de onzekerheid waarmee melkveehouders rekening moeten houden. Dit vereist ondernemerschap en dat is wennen.

Natuurlijk verrijzen er alom grote nieuwe stallen. Wie niet verdubbelt in aantal lijkt een verliezer. Maar op een vergadering van de Melkveeacademie, gisteren in Joure, weet bijna niemand zijn kostprijs per liter.

Dat is toch een belangrijk gegeven in deze tijd van dalende melkprijzen. Voorzitter Harm Holman van de *European Dairy Farmers* (EDF) waarschuwt deelnemers van de academie voor nog verder dalende prijzen.

Wie zich veilig waant bij *Friesland Foods* met nu nog 36 cent per liter moet rekening houden met een daling van 8 tot 10 cent de komende drie maanden, denkt hij. De leden van DOC-Kaas in Hoogeveen krijgen nog 27 cent per liter en de 25 cent nadert snel.

Natuurlijk zal die prijs wel weer eens stijgen, maar een gemiddelde prijs zal niet ver boven de 30 cent uitkomen. Ook moet een boer een buffer hebben voor slechte tijden.

Kostprijs wordt een nog belangrijker gegeven dan het nu al is. Een schuld van € 2 per liter melk, niet vreemd in een tijd van uitbreiding en nog altijd te duur melkquotum, levert een kostenpost van 22 cent per liter melk op, rekent Holman voor. En dan moeten daar nog de kosten van voer en andere variabele kosten bij.

Een boer die het kalmer aan heeft gedaan en met zeventig koeien zijn boterham verdient in een goed onderhouden melkstal zal met een schuld van 0,5 cent per liter een kostenpost van 7 cent hebben. Holman meent dat de boeren met een schuldenlast van € 2 in de gevarenzone komen, als de melkprijs gedurende langere tijd laag blijft.

Boos is Holman op Rabo-bankman Wim Thus, die boeren voorhoudt dat flink investeren goed is. Dan maar een tijdje wat minder verdienen. Bart Geertsema van Rabobank Sneek is iets voorzichtiger, als hij boeren op een LTO Noordvergadering in Follega voorhoudt vooral tegendraads te investeren. Als de melkprijs hoog is, zoals vorig jaar, aflossen en genieten. Is de prijs laag, ga dan investeren.

Holman: „Wie verstandig inkoopt, kan al tienduizenden euro's op voer besparen.” En de grondprijs? Holman: „Als je kijkt naar de productiewaarde is het onverantwoord om grond van €50.000 per hectare te kopen. Die prijs gaat dalen. Met de kredietcrisis zullen banken minder happig zijn te lenen en het is ook niet nodig. De mestafzet kost maar een fractie van de grond.”

Wie wil groeien moet nu nog quotum kopen en dat kost nog altijd een euro per liter. In 2015, zo is de verwachting, verdwijnt het quotum en is de investering dus niets meer waard. Een melkveehouder brengt daar tegenin, dat wie nu rustig investeert in melkquotum in 2015 klaar is voor het Quotumloze tijdperk. „Aan rustig doorscharrelen is nog nooit een boer kapot gegaan.”

Holman is er niet gerust op. De illusie van een melkprijs die een hoge kostprijs goed maakt, vindt hij naïef. Holman: „Wie nu een kostprijs van 40 cent per liter heeft, maakt het niet meer goed. Er zit dan maar een ding op: De rit uitzitten en je geld eruit zien te halen. De komende jaren zullen er meer boeren stoppen dan we de afgelopen jaren gewend zijn.”

Vetcorrectie oud instrument EU

WAT RAAKT

Om de Nederlandse melkveehouders toch een beetje tegemoet te komen, hebben de Europese landbouwministers woensdagnacht een oud instrument uit de tijd van de boterbergen uit de kast gehaald: de vetreferentie. Het is evenwel nog maar de vraag of elke boer daarvan kan profiteren.

Toen in de jaren tachtig de superheffing werd ingevoerd en ieder land een melkquotum kreeg, werden daar correcties op uitgevoerd gebaseerd op het gemiddelde vet- gehalte in de melk.

Nederlandse melk is doorgaans een beetje minder vet dan die van zuidelijker landen.

Het Nederlandse vetgemiddelde schommelt rond de 3,7 procent.

Doordat dit ongeveer 1.5 minder is dan het Europese gemiddelde mag Nederland in totaal volgende jaar 2.5 procent meer melken. Daarin is de algemene quotumverruiming van 1 procent al meegenomen.

Siem-jan Schenk, voorzitter van de LTO-melkveehouders, meent dat dit instrument voor iedere boer anders kan uitpakken. In het algemeen zal die boer meer mogen melken, maar hij moet wel zijn eigen vetreferentie in de gaten houden. Is die hoger dan het gemiddelde dan mag hij maar 1 procent meer melken.

Een voordeel is wel dat boeren met meer dan het Europese vetgehalte geen extra korting krijgen. Dat is in ieder geval afgesproken. Zij krijgen gewoon een verruiming van 1 procent.

Schenk kan leven met het resultaat van de onderhandelingen van de landbouwministers, omdat er niet meer in zat. Duitsland en Frankrijk wilden niets en dan is 1 procent verruiming in feite al winst, meent Schenk. Voor de *European Milk Board*, de Europese koepel van melk-prijsclubs als de *Dutch Dairymen Board*, denkt dat extra melkquotum in tijden van overschotten de prijzen nog sneller zal doen dalen dan nu al het geval is.

Vijf vragen over melkquotum

De Landbouwministers van de Europese Unie hebben besloten dat de melkquota jaarlijks worden verhoogd en dat de productie van melk in 2015 geheel wordt vrijgegeven.

*naam: Christiaan Francke
beroep: melkveehouder,
voorzitter veehouderijcommissie
Zeeuwse Agrarische Jongeren
woonplaats: Grijskerke
leeftijd: 29 jaar*

(door Ben Jansen)

Verrast?

Nee, niet over de afschaffing van het melkquotum in 2015. Dat zat er al wel aan te komen. Wel over de verhoging van het quotum voor volgend jaar met 2,5 procent. Dat is een mooie opsteker. Voor een gemiddeld melkveebedrijf in Zeeland met een productie van 500.000 liter per jaar is dat 12.500 liter. Zeg maar de melkgift van één tot anderhalve koe. Een uitbreiding waar je geen investering voor hoeft te doen. De meesten melkveehouders hebben nog wel wat ruimte in hun stal en in hun voeraanbod.

Wat betekent de uiteindelijke afschaffing van het melkquotum?

Dat we onze prijs volledig uit de wereldmarkt moeten halen. Het zit er wel in dat dit met flinke fluctuaties gepaard zal gaan. Het afgelopen jaar is de prijs bijvoorbeeld hoog geweest door droogte in Australië en Nieuw-Zeeland. De consument die zijn zuivelproducten in de supermarkt koopt, zal er minder van merken.

Melkveehouders hebben jarenlang veel geld in de aankoop van quotum gestoken. Wat gebeurt daarmee?

Dat quotum verdampt als het ware in 2015. De aanschafprijs bedraagt bijna een euro per liter melk. Dat probeer je als melkveehouder in acht jaar af te schrijven. Wie nu nog quotum koopt zal een versnelde afschrijving moeten toepassen.

En wat doen melkveehouders die met hun bedrijf willen stoppen?

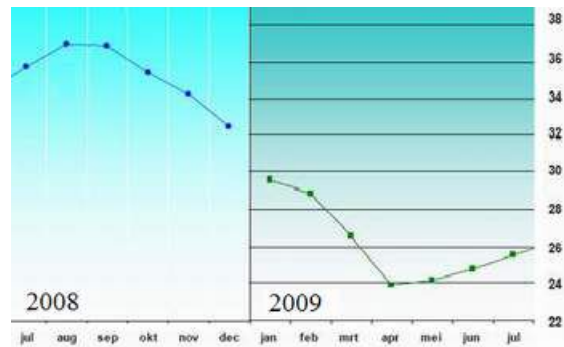
Veel van hen hebben dat de afgelopen jaren al gedaan, omdat het jaartal van 2015 voor de beëindiging van de melkquotering al langer rondzong. Dan probeer je je quotum tijdig nog te gelde te maken.

Wanneer de melkproductie vrij wordt, slaan jonge melkveehouders dan massaal aan het investeren?

Er zullen er best wel zijn met een flinke groei-drang, maar daar zitten toch ook wel wat beperkingen aan. Je kunt wel een nieuwe stal neerzetten of de oude uitbreiden en meer koeien kopen. Maar je moet zo'n groter bedrijf kunnen bemannen, want extra arbeid is duur. En heb je natuurlijk nog altijd te maken niet de mestwet.

Boeren Friesland Foods goed af dit jaar

LEEUWARDEN – Zuivelconcern *Friesland Foods* verlaagt de melkprijs deze maand niet. Wel is de wintertoeslag van 3,9 cent per liter deze maand afgelopen waardoor boeren nu €34,48 per 100 liter melk ontvangen. Dit is 10 cent minder dan vorig jaar deze maand, maar de gemiddelde prijs blijft over 2008 €2,17 hoger dan in 2007.

De leden van *Friesland Foods* zijn daarmee goed af, want hun collega's bij DOC Kaas in Hoogeveen ontvangen inmiddels 25 cent per liter melk.⁵ Ongeveer 80 procent van de Friese boeren is lid van *Friesland Foods*. Gemiddeld komen alle boeren dit jaar iets lager uit dan vorig jaar. In het derde kwartaal was de melkprijs voor het eerst dit jaar lager. Een liter melk leverde in die maanden gemiddeld 1 cent minder op dan vorig jaar. Vorig jaar steeg de melkprijs in die periode juist extreem.

ING Bank schrijft de lagere melkprijs toe aan een gestegen aanbod op de wereldmarkt. Overigens is dit jaar niet de alleen de melkprijs lager, het krachtvoer en de mestafzet werden duurder en de prijs van kalveren daalde door het ruime aanbod.

Desondanks is het saldo nog altijd hoger dan in de 2005 en 2006. ING Bank berekent het saldo over de eerste negen maanden op €12.300 voor een bedrijf met zeventig koeien en ongeveer 550.000 liter melk.

Voor het vierde kwartaal verwacht de bank een fors lagere melkprijs. Het saldo zal iets onder dat van vorig jaar uitkomen. Dit laatste geldt dus niet voor de *Friesland Foods*-leden, die alleen in oktober een melkpreisverlaging €0,48 per 100 liter moesten slikken.

LC 2008-12-11

DDB weigert betaling claim FF van 1 mln. euro

Leeuwarder Courant 2008-12-11

DDB weigert betaling claim

NES (B) – De Dutch Dairyman Board weigert een claim van €1 miljoen te betalen die Friesland Foods bij deze melkprijsorganisatie heeft neergelegd. Volgens het zuivelconcern is dit de schade van de blokkades, begin juni, van de fabriek in Nijkerk en enkele kaasfabrieken in Friesland. Met de acties wilde de DDB een hogere melkprijs afdwingen. Volgens voorzitter Sieta van Keimpe ma uit Nes (B) is het schadebedrag niet onderbouwd. Volgens haar hebben de blokkades juist tot hogere prijzen geleid. Niettemin is de DDB wel bereid om met Friesland Foods in overleg te gaan over de claim.

⁵ Zie 1e tekst van 2009 – nieuwjaarstoespraak PZ voorzitter – over nw. voorschotprijs Friesland Campina januari 2009 €27,73

Fusie Friesland-Foods en Campina ook goedgekeurd door Europa
2 fabrieken – Bleskensgraaf en Nijkerk – afstoten

Leeuwarder Courant 2008-12-18 Kaart

LEEWARDER COURANT 17 december 2008, pag. 1

Harde eis Kroes aan zuivelfusie

x Twee fabrieken moeten weg

Van onze economieredactie

BRUSSEL / MEPEL – De fusie tussen de zuivelconcerns Friesland Foods en Campina mag doorgaan. Dit heeft Europees commissaris Neelie Koes vanmorgen bekend gemaakt. Ze stelt wel als eis dat de fabriek van Friesland Foods voor dagverse zuivel in Nijkerk en de kaasfabriek van Campina in Bleskensgraaf verkocht worden.

